

TAUTINIŲ bendrijų 2022 naujienos Nr. 4 (83)

Alvida Gedaminskienė
1952 10 27–2021 10 25

Alvidą Gedaminskienę prisimenant

esame tos pačios valstybės gyventojai, kad kiekvienas čia gali puoselėti savo tėvų tradicijas, kultūrą, kalbą, buvo galima išvengti tautinio susipriešinimo, kuris galėjo neigiamai atsiliiepti tolesniam Lietuvos gyvenimui.

Alvida Gedaminskienė, būdama istorike, puikiai suvokė, kad tik gerbdamas kitus pelnysi pagarbą ir pasitikėjimą. Todėl tautinės bendrijos palaikė Lietuvą tiek tampant NATO, tiek ES nare. Tautinės bendrijos visada Lietuvai svarbiais momentais pasakydavo, kad jie yra šios valstybės dalis ir

palaiko visus jos strateginius sprendimus.

Paskutinis 2022-ųjų metų „Tautinių bendrijų naujienu“ numeris skiriamas ilgametei Tautinių bendrijų namų direktorei šviesaus atminimo Alvidai Gedaminskienei. Ji išėjo savo gimtadienio išvakarėse – 2021 metų spalio 25-ąją. Išėjo, palikusi sukurtus Tautinių bendrijų namus ir juose susibūrusias tautines bendrijas, paskatinusi jas puoselėti savo kultūrą, kalbą, padėjusi joms Lietuvoje gerai jaustis. Jos rūpesčiu Tautinių bendrijų namai tapo namais net toms bendrijoms, kurios įsikūrusios kitose Vilniaus regiono vietose, o jų nariai, kaip juos vadindavo direktorė, tapo namiškiais.

Tai, kad per 1991-ųjų sausio įvykius kartu su lietuviais prie Seimo ir televizijos bokšto stovėjo ir kitų tautų žmonės, akivaizdus įrodymas, kad jiems Lietuva buvo šalis, kuria jie tikėjo ir pasitikėjo, kurioje jie jautėsi saugūs. O tai pasiekama per konkrečius žmones ir jų nuoširdų darbą.

Tad 1991 metais įkurti Tautinių bendrijų namai buvo taša pradėtų darbų, prie kurių Alvida Gedaminskienė jau buvo prisidėjusi ir supratusi jų svarbą. Dabar gal ir sunku suvokti, bet tuo laiku, kai sprendėsi Lietuvos, kaip savarankiškos valstybės pripažinimas ir įsitvirtinimas pasaulyje, buvo ypač svarbu, kad kitų tautų žmonės palaikytų šalies nepriklausomybę ir įsitrauktų į demokratinės valstybės kūrimą. Tik puoselėjant šalyje gyvenančių įvairių tautų tarpusavio pagarbą ir toleranciją, akivaizdžiai parodžius, kad visi

Jos, kaip istorikės, toliaregiškumą rodo ir 2005 metų vasario 3 dieną Tautinių bendrijų namuose įsteigtas Valstybinės kalbos centras, kuriame buvo sudarytos palankios sąlygos kitakalbiams mokytis lietuvių kalbos. Kartu su Valstybine lietuvių kalbos komisija buvo leidžiami vadovėliai, kitos priemonės, padedančios greičiau įveikti kalbos barjerą. Juk pirmiausia kursus lankė ne vieną dešimtmetį Lietuvoje gyvenę kitakalbiai. Pagalba mokantis valstybinės kalbos – viena svarbiausių priemonių, padedančių tautinėms mažumoms integruotis į Lietuvos visuomenės gyvenimą.

Bėgo metai, o Valstybinės kalbos centro poreikis vis stiprėjo. Dauguma atvykusiųjų jau į nepriklausomą Lietuvą centre ne tik mokosi lietuvių kalbos, bet ir per kelis dešimtmečius sukurta mokymo metodika lankantiems kursus padeda susipažinti su šalies kultūra, tradicijomis, greičiau integruotis į šalies gyvenimą ir socializuotis.

Alvidos Gedaminskienės sukurtos darbo ir bendravimo tradicijos tvirtai įleido šaknis. Tautinių bendrijų pagarbą ir toleranciją viena kitai, pagarbą Lietuvai kartu yra ir pagarbą žmogui, skleidusiam žmogiškąsias vertybes – Alvidai Gedaminskienei.

Šis žurnalo numeris – padėka Jai, visada išklausiusiai, padėjusiai ir šildžiusiai visus savo širdies šiluma.

T u r i n y s

TURINYS

GYVA PRISIMINIMUOSE

Halina Kobeckaitė. Be Alvidos – nė žingsnio	2
Jai buvo labai svarbu, kad įvairių tautų žmonės Lietuvoje jaustųsi gerai	3
Pavel Laurinec. Tautinių bendrijų namų šeimininkė ir siela.....	6
Dainius Babilas. Mokiau iš jos nelėkti pametus galvą.....	8
Vladimiras Gražulis. Už kuklumo slėpėjo istorikės sukaupta patirtis	8
Romualda Navikaitė. Gerumas jos buvo begalinis	9
Aldona Vasiliauskienė. Gebėjo skleisti toleranciją visoms tautoms	11
Laimutė Benešiūnaitė Fedosejeva. Jai rūpėjo viskas.....	12

BENDRIJOS IR LIETUVA

Visų mūsų gyvenimai – tai susitikimai, išsiskyrimai ir vėl susitikimai.....	14
Tautinių bendrijų namų valstybinės kalbos kursų organizavimo patirtis.....	15

BUVOME KARTU

Adas Jakubauskas. Ateitį ji regėjo šviesiomis spalvomis	17
Gunta Rone. Nuo statybų iki kultūros.....	19
Valentinas Stechas. Mūsų gilus dėkingumas ir amžinas jos atminimas	21
Marija Rubaževičienė. Ji buvo tokia	22
Evelina Paulavičienė. Darė daugiau nei reikalavo pareigos.....	23
Ruslan Arutiunian. Ji nusipelnė, kad jos vardu būtų pavadinti	
Tautinių bendrijų namai	23
Martynas Ervinas Peteraitis. Susidarė įspūdis, kad dirba tik su mumis.....	25
Lučija Bartkienė. Tautinės bendrijos vienija „Duonos šventė“	26

Halina Kobeckaitė.

Be Alvidos – nė žingsnio

Tautinių bendrijų namų direktorė Alvida Gedaminskienė ir dr. Halina Kobeckaitė.
2014 m. vasario 20 d.

Diduma Lietuvos tautinių mažumų organizacijų susikūrė po Lietuvos kultūros fondo skėčiu, bet jokių patalpų neturėjo, ir, norint susiburti, kildavo problemų. Todėl vienas svarbiausių dalykų pačioje Tautybių departamento darbo pradžioje buvo tokių patalpų paieška ir Tautinių bendrijų namų įsteigimas. Šie namai Raugyklos gatvėje buvo atidaryti 1991 m. gegužės 7 dieną.

Kaip mums pavyko? Iš dalies stebuklas, iš dalies dėsningumas. Vienas stebukladarių, suprantančių šio reikalo svarbą, buvo to meto Vilniaus miesto meras Arūnas Grumadas. Iš pradžių jis buvo gana skeptiškas, sakydamas, kad tokių namų niekur nėra, net Lenkijoje. „Taip, – pasakiau tada. – Nėra, bet pas mus tegul būna. Ir kiti galės sekti mūsų pavyzdžiu.“ Galiausiai sutarėme, kad tapsime pavyzdžiu – tegul kitos valstybės juo seka.

Taip ir padarėme. Suradome ir sutvarkėme patalpas, ir keliuose šio pastato aukštuose (kituose buvo įsikūrusios kitos organizacijos) pradėjo veikti Tautinių bendrijų namai. Surengėme iškilmingą atidarymą, i

kurį atvyko ir Vilniaus meras, ir keli Seimo nariai, ir, žinoma, visi Tautinių bendrijų tarybos nariai.

Paradoksalu, kad Tautinių bendrijų namai veikė net ir tada, kai Tautybių departamentas (Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas) 2009 m. buvo uždarytas. Jiems sėkmingai visą tą laiką vadovavo dar mano paskirta direktorė a. a. Alvida Gedaminskienė. Jai reikia tarti pagiriamąjį žodį, nes tik dėl geležinės moterų kantrybės pavyko išverti nuolatinius ketinimus šią instituciją uždaryti, reformuoti, pakeisti; tik moteris gali išverti toki įvairiakalbį šurmulį, suderinti visų tautų ambicijas bei interesus ir nuolatiniu atkakliu darbu įrodyti, kad šie Namai sėkmingai funkcionuoja ir yra reikalingi.

Nuo pat Tautybių departamento įsteigimo mums rūpėjo ne tik surasti patalpas atskirų bendrijų atstovybėms, bet ir tautinių bendruomenių sąveika, savosios tautinės kultūros atkūrimas, Lietuvos visuomenės supažindinimas su ja. Tautinių bendrijų namų įsteigimas tokiam tikslui ir tarnavo. Tai buvo akivaizdi valstybės

parama Lietuvoje gyvenančioms etninėms mažumoms: valstybė suprato, kad tautinės kultūros prasminga remti ir gaivinti, nes aktyvus jų funkcionavimas praturtina ne tik Lietuvos kultūros paletę, bet ir pačią lietuvių kultūrą. Susipažindama su kitataute kultūra asmenybė plečia savo kultūrinę patirtį ir galiausiai sugeba objektyviau vertinti tai, kas yra šalia. Pažintis su tautinėmis kultūromis – tai ir tiesioginis kelias į tolerantiškumą, į saugios visuomenės formavimąsi. Būdama istorikė Alvida Gedaminskienė puikiai suprato šią užduotį. Neprisimenu nė vieno atvejo, kad Alvidai būtų reikėję nurodinėti ar aiškinti, ką ir kaip daryti.

Gautose 1991 m. patalpose buvo viena didelė salė, kurioje galėjo savo vakarones ar susirinkimus rengti bet kuri tautinė bendrija, ir dar dešimt kambarių, kuriuose įsikūrė atskiros tautinės organizacijos – ukrainiečių, totorių, azerų, moldavų – rumunų, karaimų, latvių, estų, vokiečių, baltarusių ir armėnų. Lenkų, žydų, rusų tautinės bendrijos tuo metu jau turėjo savo atskiras patalpas kitose miesto vietose. Tad nuo šiol, kad ir kukliai, visi turėjo, kur susirinkti, susiburti, susidėti knygas, tautinius atributus. Nepriklausomybės pradžioje beveik visos Lietuvą lankančios tarptautinių organizacijų delegacijos pageidavo susitikti su tautinių mažumų atstovais ir diduma tų susitikimų vyko Tautinių bendrijų namuose. Alvida visus svetingai priimdavo, pavaišindavo kava, parodydavo, kaip kas įsikūręs ir iš karto sukurdavo palankią bendravimui atmosferą.

Netrukus prie Tautinių bendrijų namų Departamentas įsteigė Nacionalinių tyrimų centrą, atlikusį ir pirmuosius sociologinius tyrimus apie Lietuvoje gyvenančių tautinių

mažumų nuotaikas, politines nuostatas, apie švietimo sistemą Klaipėdoje, Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose. Tuo metu tai buvo nauja ir labai reikalinga medžiaga siekiant įgyvendinti kitataučiams Lietuvoje įstatymo garantuojamą galimybę atkurti tautinę savimone, puoselėti savo kultūrą, kalbą, skatinti tautinę saviraišką.

Kadangi tuo metu lietuvių kalbos vadovėlių trūko, Alvida ir minėtas Nacionalinių tyrimų centras skubėjo tą spragą užpildyti ir išleido Rusų–lietuvių ir Lietuvių–rusų kalbų žodynus bei prof. Valerijaus Čekmono parengtus penkis Lietuvių kalbos vadovėlio kitataučiams sąsiuvinis, pradėjo rengti ir lietuvių kalbos kursus.

Man labai malonu pažymėti, kad Tautinių bendrijų namų veikla, pradėta prieš 31 metus, Alvidai vadovaujant tapo žymiai įvairesnė. Tai ne vien pastatas, kuris, laikui bėgant, kelių Departamento direktorių pastangomis vis gražėjo ir plėtėsi. Tai iš tiesų Namai. Namai, į kuriuos susirenkama, Namai, kur gyvena šeima – didelė, darni, įvairiautė Lietuvos piliečių šeima, neturinti jokių teisinių prielaidų tautiniams nesutarimams. Atvirkščiai – šeima, kurios nariai turi lygias galimybes puoselėti savo kalbą, papročius ir kultūrą, lygias teises ir galimybes dalyvauti Lietuvos valstybės politiniame, ekonominiame, kultūriniame, visuomeniniame gyvenime.

Tautinių bendrijų namų atidarymas. 1991 m.

Džiaugiuosi, kad likimas man suteikė galimybę prisidėti prie šios šeimos ir šių namų kūrimo, bet nepaprastai liūdžiu, kad 2021 m. rudenį ilgametės Tautinių bendrijų namų direktorės Alvidos Gedaminskienės netekome. Žinau, kad šią skaudžią žinią visos tautinės bendrijos sutiko su giliu liūdesiu. Alvida nuoširdžiai ir kantriai rūpinosi visomis bendrijomis, padėjo įsirengti savo tautinius kampečius, patardavo, kaip priimti svečius, kaip surengti vakaronę ar koncertą. Ji visuose renginiuose dalyvaudavo, nors niekada nesistengė atsidurti pirmame plane. Jai rūpėjo, kad įvairių tautybių Lietuvos žmonės kuo greičiau rastų kelią į bendrystę, suvoktų Lietuvos

valstybės laisvės siekius ir pasijustų saugiai Lietuvos žemėje. Jai tai puikiai sekėsi. Ne veltui visus išikūrusius po jos sparneliu Alvida vadindavo namiškiais. Visi, kas bent kartą lankėsi Tautinių bendrijų namuose, išsyk pajusdavo gerąją šeiminkės dvasią, meilę ir rūpestį. Ne vienas yra išliejęs jai ir savo asmeninius išgyvenimus, sulaukęs užuojautos ir paguodos. Tai buvo be galo kuklus ir jautrus žmogus. Mums visiems labai trūksta Alvidos gerumo, šypsenos, meilės, paramos. Šviesus šios moters atminimas ir pasiaukojamas darbas netausojant savo sveikatos ir laiko, visada liks mūsų širdyje.

Ambasadore dr. Halina Kobeckaitė

Jai buvo labai svarbu, kad įvairių tautų žmonės Lietuvoje jaustųsi gerai

Karolina Baltmiškė

„Metai, kaip nebėra Alvidos, bet tarp bendruomenių pagarba viena kitai yra išlikusi. Ir tai, manau, yra jos didžiulis nuopelnas“, – ilgametę Tautinių bendrijų namų direktorę šviesaus atminimo Alvidą Gedaminskienę apibūdina Tautinių mažumų

departamento direktorė dr. Vida Montvydaitė.

Netikėtas pirmos pažinties rakursas

„Pirmiausia aš ją pažinau kaip Alvidą statybininkę, kaip statybų žinovę ir ekspertę, – pradeda Tautinių mažumų departamento direktorė dr. Vida Montvydaitė. – Kai pradėjau

dirbti Tautinių mažumų ir išeivijos departamente, šiame pastate, kuriame dabar esame, prasidėjo remontai. Buvo 2001–2002 metai. To meto kodiniai žodiniai – „Rasų valda“. Supratau, kad su ta „Rasų valda“ kažkas negerai, kaip vėliau supratau – jie nenorėjo išsikraustyti iš patalpų. Prisimenu, tada Alvida nešiodavosi didžiulius pluoštus įvairios dokumentacijos. Paskui kodiniu žodžiu tapo

rūsų, o galiausiai liftas. Kai priėjo kalba iki lifto pirkimo, Lietuvoje jau veikė viešųjų pirkimų įstatymas. Buvau paskirta departamento viešųjų pirkimų komisijos pirmininke. Lifto kaina, jei teisingai pamenu, buvo 30 tūkst. litų. Tai buvo 12 žmonių skirtas liftas. Įrodinėčiau, kad mūsų įstaigai toks liftas per didelis. Kilo nemenkas ginčas... Bet liftas buvo nupirktas. Po to aš Alvidą mačiau besiderinčią dėl tinko, dėl spalvos, dėl kitų remonto metu reikalingų dalykų. Man buvo stulbinamai keista, kad ji, būdama istorike, taip gerai operavo statybiniais terminais. Ji žinojo visokias varžas, stovus, kiek ji pergyveno dėl čerpių. Ji pastato remontą prisiėmė su didžiule atsakomybe. Pergyveno dėl kiekvieno čia esančio dalyko, dėl kiekvienos smulkmenos. Tikriausiai retas kuris taip atsakingai savo namus remontuoja, kaip ji ši pastatą. Ir tada pamačiau, kokia ji yra reikli.“

Departamento direktorė prisimena, kaip ji, ką tik paskirta departamento direktorė, atėjo į baigiamą remontuoti pastatą apžiūrėti būsimų darbo vietų. „Pastate dar darbavosi statybininkai. Alvida kažkuriame kabinete pastebėjo, kad įbrėžtas parketas. „Tuojau išsikviesiu statybininkus, kad sutvarkytų“, – prisimenu jos reakciją, kurią bandžiau sušvelninti sakydama, kad tai smulkmena. Tačiau Alvida buvo nepalenkiamą: jiems priklauso sutvarkyti, nepasakysi ir paliks įbrėžtą parketą, – iki šiol išlikusiomis bendravimo su Alvida Gedaminskiene minutėmis dalijasi dr. Vida Montvydaitė. – Statybininkai nuo jos kentėjo... Dėl kiekvienos dėmelės kvietėsi statybininkus, reikalavo, kad sutvarkytų, o jei reikia, ir perdarytų. Ji viską valdė savo rankose. Pati išsirinko audinius užlaidoms, pati susitarė dėl jų siuvimo. Tada man atrodė, kad gal užuolaidos per daug iškilmingos, bet dabar jos atrodo visai tinkamos ir iškilmingai nuteikiančios. Užuolaidas ji pati ir prižiūrėjo. Vieną vasaros vakarą sutikau ją su nešuliu. Sako, nešuos užuolaidas, išskalbiu,

Tautinių bendrijų namų direktorė Alvida Gedaminskienė sveikina Lietuvos žurnalistų sąjungos narį, daug metų dirbusį Tautinių mažumų ir išeivijos departamente Alfonsą Kairį, išleidusį ir Tautinių bendrijų namuose pristačiusį savo naują knygą „Saulė visiems viena“.

išlyginu. Nustebau: jūs tas dideles užuolaidas nešatės namo tvarkyti? Jos atsakymas buvo paprastas: kiek reikėtų mokėti, jei jas atiduotume tvarkyti skalbykloms. “

Kuklumas ir atsakingumas

Kaip pabrėžia departamento darbuotojai, Alvida buvo reikli, bet labiausiai reikalavo iš savęs, buvo pareiginga ir atsakinga. „Kai buvo remontuojamas pastatas, buvau paskirta kuruoti Tautinių bendrijų namus, taigi ir jų remontą. Aš – humanitarė, Alvida – istorikė, abi skaičiuojame plyteles, matuojame, o ji mane ramina: „Tu nepergyvenk. Gali būti rami, aš viską sužiūrėsiu.“ Ir išties viską sužiūrėjo. Stropiai ir su didžiule atsakomybe rinko ir saugojo visą su remontu susijusią dokumentaciją. Tik pastaraisiais metais pasiteiravo: „Rasa, noriu sutvarkyti archyvą, ar tikrai jau galiu išmesti senas sąskaitas ir kitus su remontu susijusius dokumentus, nes, manau, kad jų nebereikės.“ Ji kiekvieną darbą labai atsakingai atlikdavo. Ar renginys, ar seminaras, visada kruopščiai apgalvodavo ir visada pati dalyvaudavo. Ji dirbdavo nuo ankstyvo ryto iki vėlaus vakaro, kol išsiskirstydavo bendruo-

menės, – prisimena Tautinių mažumų departamento Ryšių su tautinėmis bendrijomis skyriaus vedėja Rasa Paliukienė. – Neretai jai sakydavau: „Alvida, tu tiek ilgai dirbi vakarais, nebeik šeštadienį, rask kolegų, kurie renginyje sudalyvautų.“ „Ai, vienas vaikus augina, kitas nelabai sveikas, trečias turi svarbių reikalų, o aš viena“, – atsakydavo, rasdama paaiškinimų, kodėl ji viskuo rūpinasi.“

„Tačiau, manau, ji būdama darbe ir viską žinodama jausdavosi saugėnė“, – mintimis pasidalija dr. Vida Montvydaitė.

„Aš sakydavau, kad mano kelio galas pas Alvidą. Reikia kokios informacijos, ar skaičių, visada eidavau pas ją. Jei ko konkretaus paklausdavai, ji visada konkrečiai atsakydavo. Jei negalėjo atsakyti tuojau pat, pasakydavo, po kiek minučių pateiks atsakymą. Ir visada laiku atsakydavo. Jei neturėdavo labai laiko, vakare, jau gerokai po dešimtos, gauni atsakymą, – pasakoja Tautinių mažumų departamento Ryšių su tautinėmis bendrijomis skyriaus vyriausioji specialistė Eglė Kiuraitė. – Ji visada laiku pateikdavo visas reikalingas ataskaitas. Ir visada labai tiksliai. Ji viską atlikdavo labai kruopščiai. Niekada nereikėdavo kažko klausti ar tikslinti. Ji visada žinojo,

kada ir kokį darbą turi atlikti.“

Su didžiuliu reiklumu, pareigingumu ir atsakingumu derinosi ir jos nepaprastas kuklumas. „Pagal pirminius planus tose patalpose, kur dabar įsikūręs departamentas, turėjo įsikurti Tautinių bendrijų namų administracija. Alvida man rodo, kam koks kabinetas numatytas, ir parodo savo, vos ne patį mažiausią kabinetuką“, – atvirauja departamento direktorė.

Ir jos elgesys per renginius. Juose ji visada dalyvaudavo, bet niekada nesėdavo į pirmąsias eiles, neskuždavo sakyti kalbą. Visada kukliai įsikurdavo kamputyje salės gale. Nemėgo fotografuotis, užtat tarp gausybės nuotraukų ne taip paprasta surasti tokią, kurioje ji būtų nusifotografavusi.

Kūrė namus namiškiams

„Alvidos Gedaminskienės vadovaujami Tautinių bendrijų namai tapo tikrais namais Vilniaus miesto tautinėms bendruomenėms. Čia tautinių bendrijų atstovai visais gyvenimo atvejais rasdavo ištiestą pagalbos ranką. Jos pozityvumas, atjauta, gailėstingumas, empatija, vidinė šiluma, o taip pat ir atsakingumas bei pareigingumas, buvo tie esminiai bruožai, kurie traukė tautinių bendruomenių lyderius į Tautinių bendrijų namus dirbti, puoselėti savo tautos kultūrą,

tradicijas, tapatybę. Čia buvo organizuojami renginiai, parodos, vyko repeticijos, sekmadieninių mokyklų užsiėmimai“, – pasakoja Tautinių mažumų departamento Ryšių su tautinėmis bendrijomis skyriaus vyriausioji specialistė Irma Rabcevičienė.

„Ji ne tik pažinojo tautinių bendrijų lyderius, kitus narius, bet ir žinojo, kaip jiems sekasi, pažinojo jų šeimos narius, – kolegę papildė Rasa Paliukienė. – Be to, ji priimdavo tautines bendrijas ir iš Visagino, Šalčininkų, Kauno. O Alvidos gulgės giesmė buvo Duonos šventė. Tai labai simboliška šventė, į kurią kiekvienos tautos atstovai atsineša savo iškeptą duoną, pristato savo tradicijas, susijusias su savo tautos duona. Ta tradicija buvo gajė iki pat karantino. Tai buvo tas elementas, kuris vienijo visas tautas, nes duoną turi visos tautos. Svarbiausias jos tikslas, kad visoms tautinėms bendrijoms Tautinių bendrijų namai taptų tikrais namais. Ji taip ir suvokė, todėl sakydavo tai mūsų namai, o į juos ateinančias tautines bendrijas vadino namiškiais. Tautinių bendrijų namai buvo tautų kultūros išsaugojimo, sklaidos vieta. Ji man buvo gyvenimo mokytoja. Pradėjusi dirbti su tautinėmis bendrijomis iš jos labai daug išmokau. Ir empatijos, ir organizacinių dalykų. Mes su ja visada pasitardavome, pasikalbėdavome.“

Sudarė galimybę mokytis lietuvių kalbos

„Kitas labai svarbus veiklos baras – įsteigtas valstybinės lietuvių kalbos centras, kur tautinių bendrijų atstovai galėjo mokytis lietuvių kalbos. Tai buvo labai svarbu, nes gyvenant šalyje reikia mokėti jos valstybinę kalbą, ją suprasti. Ji buvo suradusi labai gerus mokytojus, kurie bendruomenėms labai tiko ir patiko. Džiugu, kad ta veikla tęsiama“, – pasidžiaugia Rasa Paliukienė.

„Mudvi su Alvida kartu eidavome į vieną kalbai skirtą renginį „Po lietuvių kalbos skėčiu“. Jame dalyvaudavo lietuvių kalbos kursus lankę žmonės. Kaip Alvida didžiuodavosi, kai lankiusieji kursus gražiai lietuviškai perskaitydavo ištrauką ar eilėraštį“, – Alvidos požiūrį į valstybinę lietuvių kalbą iliustruoja Eglė Kiuraitė.

Turėjo stiprų valstybingumo jausmą

„Alvida turėjo labai stiprų valstybingumo jausmą. Ji, matyt, labai aiškiai sau buvo nusistačiusi savo veiklos viziją. Nemanau, kad ji atėjo į instituciją, kuri kūrėsi, su aiškiai žinoma vizija, bet su metais, su patirtimi, ji labai aiškiai suvokė, ko siekia. Ji sau buvo labai aiškiai susiformavusi visus Lietuvos himno sakinius atitinkančias vertybes, kad visus vienyti Lietuvą, vienyti viena saulė. Jos taisyklių, manau, yra laikomasi ir toliau. Ir, duok Dieve, tas nuostatas perduoti po mūsų ateinantiems dirbti žmonėms. Daugybė jos sakinių man skamba galvoje. Ir tas jos įvestas terminas „namiškiai“, „čia nėra politikuoja“, „čia yra pagarba žmogui“. Ji tikrai gebėjo su kiekvienu žmogumi pagarbiai bendrauti. Net patiems pikčiausiems ir aršiausiems, matyt, nebebūdavo kaip demonstruoti kažkokių savo neigiamų emocijų, kažkokių principų ar piktumų vienas kito atžvilgiu, – kalba dr. Vida Montvydaitė. – Ji man buvo mistika, nes

Duonos šventė. 2020 m.

joje derėjo ir Konstitucijos, ir himno nuostatos, ir tolerancijos, pagarbos tautinėms bendrijoms užtikrinimas. Ir tomis nuostatomis ji vadovavosi nuo ryto iki vakaro. Jai nebuvo taip, kaip neretai atsitinka, kad žmogui vieną dieną atrodo vienaip, kitą – kitaip. Jai tai buvo gyvenimo alfa ir omega. Kiek buvo išbandymų ir kataklizmų, veiklos pokyčių, su kuriais susidūrė Tautinių bendrijų namai, kai 2009 metų pabaigoje uždarė Departamentą. Ji buvo iš Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko valstybinių žmonių kartos. Nežinau, ar ji turėjo savo pareigybės aprašymą, bet tai, kaip ji kasdien elgėsi, kasdien dirbo, į pareigybų aprašymą netelpa. Tai gyvenimo moto. Jos begalinis suvokimas, kaip reikia sutelkti tautines bendrijas, kaip joms padėti, kad Lietuvoje jiems būtų gera ir saugu gyventi. Juk ji, būdama lietuvė, savo kasdieniu darbu užsitarnavo didžiulį tautinių mažumų autoritetą. Tautinėms bendrijoms buvo labai svarbus vien jos

tylus dalyvavimas jų renginiuose. Ji gebėjo suformuoti labai pagarbius tautinių bendrijų tarpusavio santykius. Ji kartais sakydavo: „Aš tiesiog įeinu į salę ir pabūnu“. Ir žmonėms užtekdamo to, kad ji įeina ir pabūna. Ji Tautinių bendrijų namus Vilniaus regione sukūrė tokius, kuriuose kiekvienas, nepaisant, kokios radikalios pažiūros bebūtų, čia, puoselėdami savo kultūrą ir kalbą, jaustųsi saugiai ir jaukiai. Ir tai peraugo į tradiciją. Metai, kaip nebėra Alvidos, bet tarp bendruomenių pagarba viena kitai yra išlikusi.“

„Ir tuos, kurie galbūt iš pradžių nelabai pritarė nepriklausomos valstybės kūrimui, Alvida sugebėjo pritraukti, ir jie namuose turėjo galimybę dalyvauti renginiuose“, – pasidžiaugia Rasa Paliukienė.

„Jai labai svarbus buvo ir nepriklausomybės kūrimo laikų archyvas. Ji siekė įprasmiti kiekvieno, Lietuvoje gyvenančio kitataučio indėlį į Lietuvos nepriklausomybę ir kad tai išliktų

ateinančioms kartoms. Ji stengėsi fiksuoti kiekvieną tautinių bendrijų veiklos akimirką fotografuodama, kaupdama straipsnius“, – prisimena Eglė Kiuraitė.

„Kai su svečiais apsilankydavau Tautinių bendrijų namuose, ji visada visų dėmesį atkreipdavo į kelis jai labai svarbius dokumentus, kuriuos, manau, ji laikė didžiausiu savo gyvenimo pasiekimu. Tai buvo tautinių bendrijų inicijuoti ir pasirašyti palaikymo raštai dėl Lietuvos stojimo į NATO, ES ir dėl Sausio 13-osios įvykių. Jaunesniems žmonėms galbūt atrodo: kas čia tokio tie raštai? Tik dabar, kilus karui Ukrainoje, daug kas suvokė, koks svarbus tautinis dialogas. Ir tie raštai rodo aiškų Alvidos geopolitinį suvokimą. Ji suvokė, kaip svarbu, kad strateginius šalies siekius palaikytų tautinės bendrijos. Jos visas gyvenimas buvo skirtas taikai ir sugyvenimui Lietuvoje išsaugoti“, – akcentuoja Tautinių mažumų departamento direktorė dr. Vida Montvydaitė.

Pavel Laurinec. Tautinių bendrijų namų šeimininkė ir siela

Maždaug prieš trisdešimt metų draugai ir bendraminčiai, su kuriais 1988 metais įkūriau visuomeninį Rusų kultūros centrą, įkalbėjo jam ir vadovauti.

Tuomet dirbdamas Vilniaus universitete mokslo darbuotoju neturėjau daug auditorinių valandų ir galėjau pasinerti į visuomeninę veiklą, į bendravimą ir bendradarbiavimą su Tautybių departamento (vėliau pertvarkyto į Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentą, dar vėliau į Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą) darbuotojais bei tautinių mažumų organizacijų vadovais, dalyvauti rusų ir kitų mažumų bendruomenių renginiuose ir susirinkimuose.

Kaip tik tada Vilniuje atsirado Tautinių bendrijų namai, kur ir vyko daugelis tų renginių ir susirinkimų.

Tautinių bendrijų atstovų susitikimas su Seimo nariu Audriu Ažubaliu Tautinių bendrijų namuose 2012 m. vasario 2 d.

Žinoma, tada Tautinių bendrijų namai tikrais namais tapo tik kelioms bendruomenėms. Čia įsikūrė Azerbaidžaniečių draugija Lietuvoje (dabar Lietu-

vos azerbaidžaniečių draugija), Graikų bendruomenė Lietuvoje „Pontos“, Lietuvos ukrainiečių bendrijos, Baltarusių klubas „Siabryna“, Lietuvos

rumunų kultūros bendrija „Dačija“, Lietuvos estų draugija, Lietuvos Stepono Batoro vengrų kultūros draugija, Lietuvos stačiatikių švietimo draugija „Živoj kolas“, Vilniaus latvių draugija, Vilniaus vokiečių bendruomenės ir gal dar kitos panašios, bet ir labai skirtingos organizacijos. Visų šių draugijų vadovai ir aktyvistai buvo labai skirtingo amžiaus, patirties, profesijos, temperamento žmonės. Ir su visais jais rasdavo bendrą kalbą šviesaus atminimo Tautinių bendrijų namų šeimininkė Alvida Gedaminskienė.

Ir ne tik su jais, su Tautinių bendrijų namų, tarkim, bendrašeimininkais. Į Alvidą Gedaminskienę nuolat kreipdavosi pagalbos įvairios organizacijos ir šiaip kūrybingi žmonės: viena tautinių mažumų bendrija norėjo surengti savo istorinės tėvynės valstybinės šventės minėjimą, kitai reikėjo patalpos tapybos parodai, trečia ieškojo erdvės knygos sutiktuvėms. Visiems Alvida rasdavo laiko ir būdų kuo geriausiai padėti. Puikiai atsimenu Galinos Kuzminos, Lietuvos rusų kultūros ir švietimo bendruomenės „Svetlica“ vadovės, personalinę tapybos parodą, fundamentalaus profesoriaus Jurijaus Novikovo tritomio Lietuvos sentikių tautosakos rinkinio pristatymą, lydėtą folkloro ansamblio „Arinuška“ pasirodymu, dokumentinio filmo „Istoriją kuriame kartu“ premjerą, literatūrinio susivienijimo „Logos“ poezijos vakarus.

Rusų kultūros centras turėjo savo buveinę Išganytojo gatvėje ir man neteko malonumo ir garbės kasdien bendrauti su Tautinių bendrijų namų direktore, bet dalyvaujant tuose renginiuose, konferencijose bei seminaruose arba Tautinių bendrijų tarybos posėdžiuose susipažinau su Tautinių bendrijų namų šeimininke ir siela.

Tai būtų neišvengiama kiekvienam, norinčiam ką nors nuveikti, pavyzdžiui, Lietuvos ir Baltijos šalių kultūros paveldo srityje. Kas patars, kas padės, kas nukreips reikiamu adresu? Žinoma, Alvida Gedaminskienė. Man dar 2000 metais teko susitarti su

Baltijos šalių literatūros ir spaudos istorijos tyrinėtojais leisti paeiliui Taline, Rygoje, Vilniuje mokslinio almanacho tomus, skirtus primiršto rusų kultūros paveldo prisikėlimui iš užmaršties. 2003 metais atėjo mūsų eilė. Iš anksto pasirūpinau gauti lėšų. Jų skyrė Kultūros ministerija ir Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, bet gautos sumos buvo žymiai kuklesnės nei tikėjomės. Ką daryti? Susitariau su Alvida, atėjau, pakalbėjom, ji paskaičiavo, pagalvojo, kažkam paskambino ir net asmeniškai palydėjo į netoli įsikūrusią dizaino studijos spaustuotę. Ten pristatė taip, kad net susidrovėjau. Pavyko sutilpti į turimą sumą ir netrukus mūsų „Baltijos archyvo“ septintas tomas pasiekė skaitytojus.

Praėjus keleriems metams įsitraukiau į kitą projektą jau su kitais kolegomis iš Talino ir Rygos. Bendradarbiavimo vaisius tapo 736 puslapių žinynas apie Baltijos rusų kultūros paveldo objektus (cerkvės, sodybų rūmai, architektūros paminklai ir panašiai). Projekto iniciatorius pasiūlė pristatymą surengti Vilniuje. Ir vėl geranoriškos pagalbos sulaukiau iš Alvidos – puikiausios knygos sutiktuvės įvyko Tautinių bendrijų namų salėje.

Tokiuose renginiuose viskas visada veikė lyg šveicariškas laikrodis, o svarbiausias laikrodininkas kukliai ir beveik nepastebimai stovėdavo kiek nuošalyje ir įdėmiai stebėdavo, kad laiku būtų pasakyti reikiami žodžiai, įteiktos gėlės ir dovanos, o esant reikalui, kad galėtų ką nors pareguliuoti. Beje, renginiai paprastai prasidėdavo darbo dienos pabaigoje ar visai vakare, dažnai užsitęsėdavo iki sutemos, bet Alvida niekada nežiūrėjo į laikrodį ir atrodė, kad kažkokio asmeninio laiko jai nėra ir kad darbas yra visas jo gyvenimas.

Pavydėtini organizatoriaus gebėjimai netrukė Alvidai likti šiltu ir jautriu žmogumi. Ji sugebėdavo pastebėti bendravusių su ja žmonių pasiekimus. Ji nepamiršdavo svarbių jiems datų, visada gebėjo parodyti dėmesį, asmeniškai ir Tautinių bendrijų namų vardu

pasveikinti arba pasirūpinti Tautinių mažumų ir išeivijos departamento, kartais ir valstybės vadovų padėkos raštu.

Be įvairiausių renginių gausos, Alvidos Gedaminskienės vadovaujami Tautinių bendrijų namai rūpinosi tautinių mažumų integravimu. Vienas tokių darbų – lietuvių kalbos kursai. Kitas – leidybinė veikla. Būtent jos rūpesčiu 2000 metų pabaigoje atsirado „Tautinių bendrijų informacinis biuletėnis“, labai svarbus tautinių mažumų abipusį susipažinimui, informacijos apie jų organizacijų veiklą sklaidimui, etninių grupių tyrimų bei tautinių mažumų teisinės padėties apžvalgų publikavimui. Iš pradžių labai kuklus ir nereguliariai pasirodantis biuletėnis ilgainiui tapo vis patrauklesniu tiek išvaizda, tiek turiniu žurnalu. Nuo 2008 metų jis eina pavadinimu „Tautinių bendrijų naujienos“.

Tautinių bendrijų namų direktorė tarytum ieškojo sau papildomo darbo ir vis jo rasdavo, inicijuodama šventes ir renginius. Taip atsirado tradicine tapusi Duonos šventė. Šventė atsirado tikriausiai iš kasdieniame bendravime gimusio supratimo, kaip tautinių bendrijų nariai vertina dėmesį ir kaip mažai vieni žino apie kitų tradicijas, iš kažkokios ypatingos juslės tautinių mažumų atstovų poreikiams. O tarp švenčių ir festivalių būdavo rengiamos konferencijos, kartais tarptautinės, seminarai, apskritieji stalai, kuriuose dalyvaudavo žinomi mokslininkai, politikai, visuomenės veikėjai.

Alvida Gedaminskienė taip pat administravo, koordinavo, vykdė sudėtingus projektus, pavyzdžiui, Europos Bendrijos bendrojo užimtumo ir socialinio solidarumo programos rėmuose. Tokia ir liks mūsų atmintyje – pareigingą, dalykišką ir tuo pat metu atjaučiantį ir dėmesingą Tautinių bendrijų namų šeimininkę.

Dr. Pavel Lavrinec

Vilniaus universiteto Rusų filologijos katedros vedėjas, buvęs Rusų kultūros centro direktorius.

Dainius Babilas. Mokiausi iš jos nelėkti pametus galvą

Alvida niekada nesistengė atkreipti į save dėmesį, gyveno santūriai, per didelius renginius ją įprastai būdavo galima pamatyti ne pirmose eilėse, o salės gale ar užkulisuose.

Ji dirbo daug ir padarydavo labai daug, todėl aplinkoje turėjo išskirtinę pagarbą. Tautinių mažumų srityje mudu kartu dirbome šešiolika metų. Ji Vilniuje vadovavo Tautinių bendrijų namams, aš dirbau Kauno įvairių tautų kultūrų centre. Kai rūpesčiai užgriūdavo tautinių mažumų centrus, man norėdavosi iš jos daugiau ryžto ar griežtesnės reakcijos – dėl to kartais mažumėlę pykdavau. Bet tuo pačiu suprasdavau Alvidos apdairumą ir išmintį. Taip mokiausi iš jos nelėkti į priekį jaunatviškai pametus galvą, o labiau įvertinti visas aplinkybes. Kai būdavo sunku, jai skambindavau pasitarti ar tiesiog pasikalbėti. Kalbėdavome ilgai. Alvida ramiai išklausedavo, kažką patardavo ir palinkėdavo stiprybės. O per paskutiniuosius mūsų

2009 m. balandžio 30 d. Alvida Gedaminskienė sveikina penkerių metų veiklos sukaktį švenčiantį Kauno įvairių tautų kultūrų centrą ir jo vadovą Dainių Babilą.

pokalbius Alvida labai pergyveno dėl pertvarkų, vis kartodavo kaip svarbu išsaugoti Tautinių bendrijų namus. Nuolat minėjo, jog skuba sutvarkyti per dešimtmečius sukaupą archyvą. Nereikia net sakyti, kaip stipriai jos

trūksta ir visada trūks. Raugyklos gatvėje Vilniuje visada buvo ir tegul būna Alvidos Gedaminskienės tautinių bendrijų namai. Tegul būna šviesus jos atminimas.

Dainius Babilas

Vladimiras Gražulis. Už kuklumo slėpėjo istorikės sukaupta patirtis

Su Alvida Gedaminskiene susipažinau 1991-ųjų gegužės mėnesį, kai Vilniuje, Raugyklos gatvės 25 name buvo atidaryti Tautinių bendrijų namai ir gerbiama Alvida buvo paskirta šių namų direktore.

Tautinių bendrijų namų pagrindinė užduotis: skatinti tarptautinį kultūrų dialogą įvairiatautėje Lietuvos visuomenėje. Jau per pirmąjį susitikimą atkreipiau dėmesį į jos išskirtinį bruožą – kuklumą, už kurio slėpėjo istorikės sukaupta gyvenimo patirtis: pirma įvykius stebėti ir tik po to kalbėti, reikšti savo nuomonę.

Nuo pat pirmųjų vadovavimo dienų Alvidai teko rūpintis tautinių

bendrijų įsikūrimu jiems skirtuose namuose. Pirmaisiais Tautinių bendrijų namų „gyventojais“ tapo Lietuvoje gyvenančių azerbaidžaniečių, baltarusių, estų, moldavų-rumunų, latvių, rusų stačiatikių, ukrainiečių, vokiečių, tautinės bendrijos.

Kiek vėliau Alvida koordinavo ir kitų tautinių bendrijų įsikūrimą: armėnų, uzbekų, romų, kazachų, gruzinų, graikų. Žinau, kad ji tamprūs ryšius palaikė su visomis bendrijomis, nepriklausomai nuo to, ar bendrija reziduoja Tautinių bendrijų namų patalpose, ar kur kitur (pvz., žydų, lenkų, karaimų, totorių).

Direktorės kasdieninė veikla buvo

susieta su pagalba bendrijoms, sprendžiant joms aktualius klausimus bei pristatant šalies visuomenei savo tautos kultūrinės tradicijas, organizuojant dalykinius susitikimus su atvykstančiais į Lietuvą tėvynainiais. O tai labai svarbu išsaugant ryšius su savo tauta, gilinant žinias apie jos kultūrą, istoriją, išsaugant savo tėvų kalbą.

Man asmeniškai ne kartą teko dalyvauti azerbaidžaniečių, moldavų, baltarusių, rusų ir kai kurių kitų bendrijų įvairaus pobūdžio susitikimuose. Be to, gerbiama Alvida ne kartą pati buvo įvairių svarbių renginių iniciatorė. Jos iniciatyva buvo organizuotas susitikimas, skirtas Sąjūdžio laikams prisimin-

ti, kaupiamas to periodo dokumentų ir kitos vertingos informacijos apie Lietuvos tautines bendrijas archyvas.

Grįždamas atgal į trijų dešimtmečių senumo aplinką, pats sau pasakau, kad gerbiama Alvida jau nuo pat pirmųjų vadovavimo Tautinių bendrijų namams dienų aiškiai suvokė savo vaidmenį. Būdama Tautinių bendrijų namų direktore, Alvida tautines bendrijas skatino atrasti savo antruosius

namus. Dažnas pažymi, kad ji buvo geras žmogus. Prisipažinsiu, sunku su tuo nesutikti, bet pasakyti tik tą, reiškia beveik nieko nepasakyti apie šią iškilią asmenybę.

Prisimenu mūsų susitikimą šiek tiek daugiau nei prieš metus. Jinai tik trumpai užsiminė apie savo negalią, o koncentravosi į darbinius reikalus. Kalbėjo, kad reikia užbaigti tvarkyti visus Tautinių bendrijų namų dokumentus.

Tada jai papasakojau, kad kartu su kolegomis iš savo Mykolo Romerio universiteto tik ką išleidau mokslinę monografiją apie daugiakultūriškumo vystymo tendencijas Lietuvoje ir vieną egzempliorių noriu padovanoti Tautinių bendrijų namams. Tada net nepagalvojau, kad šis pokalbis jau paskutinis. Sunku suvokti, kad Alvidos nėra tarp mūsų.

Prof. dr. Vladimiras Gražulis

Romualda Navikaitė. Gerumas jos buvo begalinis

Vis dar sunku apsiprasti, kad Alvidos nebėra. Dar ilgai norėdavosi surinkti jos numerį ir paskambinti, pasikalbėti su ja. Atrodo, kad ji tik trumpam išvyko.

Alvidą Gedaminskienę pažinojau dar sovietiniais laikais, kai ji dirbo vykdomajame komitete ir Valstybės kontrolės komitete, tačiau tuo metu artimiau nebendravome. Pirmieji susitikimai ir artimesnė pažintis prasidėjo, kai dirbdama Lietuvos vaikų fonde pradėjau bendrauti su Tautinių mažumų ir išeivijos departamentu dėl paramos Kirtimų romų, o paskui ir visai romų bendruomenei. Departamente vykdavo pasitarimai, kuriuose kurdavome paramos planus, pirmąją romų integracijos programą.

Romualda Navikaitė ir Alvida Gedaminskienė 2018 m. gegužės 10 d. Tautinių mažumų departamento organizuotame seminare Trakuose.

Tuomet ir susipažinome su Alvida. Ji pasiūlė sėstis šalia, todėl dažniausiai

ir sėdėdavome greta, pasikeisdavome nuomonėmis. Ji buvo labai nuoširdi ir visada pasirengusi padėti. Jei pati nežinodavo, pasakydavo, kur galėčiau kreiptis informacijos.

2003 m. kartuėjome į mokomuosius seminarus apie Lietuvą ateinančius naujus projektus, kuriuose galėjo dalyvauti ir tautinės mažumos. Tarėmės, kai rengėme projektines paraiškas, džiaugėmės, kad projektai laimėjo konkurse ir kad prasidėjo jų įgyvendinimas integruojant tautines mažumas į darbo rinką. Tautinių bendrijų namai dirbo su įvairiomis tautinėmis mažumomis, mes, Lietuvos vaikų fondas, kartu su vietos ir tarptautiniais partneriais dirbome su romų tautine mažuma. Skirtumas tarp

Lietuvos tautinių bendrijų dienos minėjimas Vilniaus Rotušėje. 2015 m.

Lietuvos tautinių bendrijų dienos minėjimas. 2014 m.

mūsų tikslinių grupių buvo tas, kad romai buvo menkai išsilavinę arba visai be išsilavinimo, o kitos tautinės mažumos buvo igijusios puikų išsilavinimą. Todėl mūsų mokymai, skirti romams, buvo labiau pritaikyti mažai raštingiems dalyviams.

Tartis teko dažnai, nes problemų vis atsirasdavo. Darbo metu Alvida būdavo užsiėmusi, todėl dažniausiai su ja po darbo susiskambindavome, pasidalindavome mintimis apie projekto eigą, pasitardavome, kaip geriau vykdyti vieną ar kitą veiklą. Alvida buvo labai rūpestinga, nuoširdi, negalinti pasakyti „ne“. Kai bendrijos rengdavo projektus, Alvida daugumai jų padėdavo juos surašyti. Taip pat būdavo ir rengiant ataskaitas. Gerumas jos buvo begalinis – kiekvienam padėdavo, kiekvieną išklausydavo.

Tautinių bendrijų namai buvo tarsi jos namai. Ji anksti ryte pirmoji ateidavo, o išeidavo dažnai paskutinė. Dirbdavo ne tik darbo dienomis, bet ir savaitgaliais. Tautinės bendrijos organizuodavo daug renginių, todėl Alvida praktiškai gyvendavo šiuose namuose. Savo namuose Šeškinėje ji buvo tarsi viešnia. Tautinių bendrijų namuose visi buvo laukiami. Alvida visada informuodavo, kada vyks vienas ar kitas renginys. Visada pakviesdavo

į Tautinių bendrijų namų rengiamą Duonos šventę, globojamą Europarlamentaro Petro Auštrevičiaus. Per renginius Alvida dažniausiai būdavo fotokorespondente, įamžinančia renginių svarbiausius momentus. Bendruomenės tarsi lenktyniaudavo, kuri išradingiau pristatys savo šalyje kepamą duoną ar jos produktus. Kasmet šventė būdavo vis kitokia.

Po renginių dar pasilikdavome su Alvida išgerti arbatos, nuoširdžiai paplepėti. Ji labai mylėjo savo šeimą: sūnų, marčias, anūkus. Labiausiai rūpinosi vyresnioju anūku Gyčiu, kuris mokėsi Vilniaus licėjuje. Ji dalindavosi savo rūpesčiais ir džiaugsmiais. Mes gyvenome skirtingose seniūnijose, tačiau skyrė tik vienos stotelės atstumas, todėl po renginių važiuodavome į namus kartu: kartais autobusu, kartais taksi.

Alvidą visi gražiai prisimena, ji gyva mūsų prisiminimuose. Tokia ir liks: draugiška, padedanti visiems, tačiau ta įtampa turėjo savo kainą. Ji netausojo savęs. Lai angelai globos Alvidą.

Romualda Navikaitė

Lietuvos vaikų fondo direktorė

Sekmadinių mokyklų šventė. 2010 m.

Aldona Vasiliauskienė. Gebėjo skleisti toleranciją visoms tautoms

Miela Lietuvoje sutikti ir prisiminti tokią asmenybę, gebėjusią skleisti toleranciją visoms tautoms, kokia buvo Alvida Gedaminskienė. Būdama Tautinių bendrijų namų direktore ji palaiškė, skatino ir puoselėjo kiekvienos tautinių mažumų bendrijos ar draugijos veiklą. Nepaisydama darbo valandų, švenčių ar poilsio dienų, dalyvavo renginiuose, konferencijose, knygų pristatymuose, parodose, koncertuose, pokalbiuose, susitikimuose. Jos buvimas, tartas žodis renginio organizatorius ir dalyvius nuteikdavo prasmingai veiklai, kuri, rodos, tapdavo pati reikšmingiausia.

Alvida sumastė tautinių bendrijų veiklą iškelti į mokslinį lygmenį, kad ją kuo plačiau domėtusi visuomenė, mokslo žmonės. Tam buvo rašomi ir įgyvendinami įvairūs projektai. Vienas jų – 2002–2003 m. vykdytas projektas „Nacionalinės mažumos pilietinėje visuomenėje“, kurį rėmė Baltijos socialinės integracijos Kanados fondas ir Lietuvos nacionalinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Buvo organizuojami seminarai, o 2003 m. liepos 19–20 d. Seimo Konstitucijos salėje vyko tarptautinė konferencija „Nacionalinės mažumos pilietinės visuomenės kūrimosi laikotarpis“. Dvidešimt pranešimų skaitė mokslininkai iš Estijos, Latvijos, Lietuvos.

Baigiamasis projekto akcentas – tarptautinės konferencijos leidinys. Alvidos rūpesčiu buvo sudaryta redakcinė kolegija, kuriai vadovavo dr. Pavelas Lavrinecas. Kolegijos nariai – dr. Aldona Vasiliauskienė (Lietuva) ir dr. Raffi Charadžanian (Latvija). 500 egzempliorių tiražu 2003 m. išleistas mokslinių straipsnių (kon-

Alvida Gedaminskienė su Vilniaus ukrainiečių bendrijos pirmininke Natalija Šertvytienė.

ferencijos pranešimų) rinkinys rusų kalba „*Национальные меньшинства в период становления гражданского общества*“. 332 puslapių knygą sudarė 288 puslapiai teksto, kita knygos dalis reziümė anglų kalba. Knygoje paskelbtas ir mano straipsnis „Ukrainiečių veiklos atspindžiai Lietuvos periodikoje“, kuriame pateiktos Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istorijai sukurtos schemos. Alvida ėmėsi tikrai sunkaus, daug kantrybės ir laiko reikalaujančio darbo.

Kita sudėtinga problema – leidybos rūpesčiai. Be abejo, vienam žmogui tai per didelis krūvis. Tačiau, nepaisant to, Lietuvoje gyvenančioms tautinėms bendrijoms nuo 2000 metų leisti specialūs informaciniai leidiniai – pavadinimus keitęs žurnalas „Tautinių bendrijų naujienos“.

Džiugu, kad nuo 2014 metų šalyje gegužės 21-ąją iškilmingai pažymima Lietuvos tautinių bendrijų diena. Šios dienos atsiradimas atmintinų dienų sąrašė – svarus Alvidos indėlis.

Kiti man itin svarbūs bendrystės su Alvida epizodai – mano jubiliejiniai gimtadieniai. Alvida, sužinojusi

apie Kupiškio viešojoje bibliotekoje Jolitos Pipynienės ir kitų bibliotekininkių parengtą mano 60-mečiui skirtą parodą, pasitarusi su Vilniaus ukrainiečių bendrijos pirmininke Natalija Šertvytienė, nutarė ją eksponuoti ir Tautinių bendrijų namų pirmojo aukšto patalpose, nes tuo metu salės dar nebuvo. Ekspонатų dėžės buvo tvarkingai atgabentos į Vilnių, o sukabinti ir sutvarkyti paveikslus Jolitai Pipynienei padėjo Alvida Gedaminskienė ir Vilniaus ukrainiečių bendrijos pirmininkė Natalija Šertvytienė.

A. Gedaminskienei pritariant ir palaikant, Vilniaus ukrainiečiai Tautinių bendrijų namuose buvo rengiami ir kiti jubiliejai. Tarp 2015 m. lapkričio 15 d. septyniiasdešimtmčio proga man įteiktų padėkų itin svarbi Tautinių bendrijų namų direktorės Alvidos Gedaminskienės padėka. „*Jūsų ilgametis pedagoginis darbas ugdamas jaunąją kartą, moksliniai tyrinėjimai ukrainistikos srityje, atskleidžiant bendrus Lietuvos ir Ukrainos istorijos puslapius, nusipelno visuomenės pagarbos ir pripažinimo.*“

*Nuoširdžiai dalindamasi savo žinio-
mis ir turtinga gyvenimiška patirtimi, Jūs
daug padarėte, kad formuotųsi drąsiškai
turtinga visuomenė, stiprėtų pasitikėjimas
ir pagarba tarp įvairių tautybių žmonių
mūsų šalyje.*

*Dėkojame už Jūsų prasmingą darbą
rengiant mūsų bendrus leidinius, organi-
zuojant seminarus ir kitus renginius, nuo-
širdų bendradarbiavimą ir bendravimą.*

*Linkime Jums gerbiamoji Aldona
Vasiliauskienė, stiprios sveikatos, tolesnės
aktyvios mokslinės veiklos ir visokeriopos
sėkmės Jūsų darbuose bei sumanymuose.“*

Taip rašyti galėjo tik žmogus,
kurio širdis sklidina visiems sklei-
džiamo gėrio, kuris geba įvertinti
kitų žmonių pastangas.

Paskutinis Alvidos ir mano suma-
nytas renginys, deja, nespėjęs įvykti,
buvo mano mokslo studijos „Lietu-
va–Ukraina: religija, mokslas, kultūra
Vilniaus vienuolių bazilijonų veiklo-
je“, išleistos Lvice 2021 m. lietuvių
ir ukrainiečių kalbomis, pristatymas
Tautinių bendrijų namuose. Alvida
nuoširdžiai džiaugėsi leidiniu, ypač ją
džiugino, kad tiek daug vietos skirta

Alvida Gadaminskienė su jubiliejumi sveikina dr. Aldoną Vasiliauskienę (kairėje)

Vilniaus ukrainiečių bendrijos vei-
klai, jos ilgametei nepavargstančiai
pirmininkei Natalijai Šertvytienei.
Alvida ją labai gerbė ir ją žavėjosi.
Su Alvida jau buvome aptarusios
renginio eigą, numčiusios kalbėto-
jus, deja...

Alvida svajojo nuvykti į Skapiškį
(Kupiškio r.), susipažinti su ten 2012
m. duris atvėrusiu muziejumi „Pa-

žintis su Ukrainos kultūra“.

Džiaugiuosi, kad kaip ir daugelis
kitų buvau Alvidos mintyse ir širdyje.
Tebejaudina jos tikėjimas nuoširdžiai
ir sąžiningai atliekamų darbų svarba:
jei ne dabar – ateityje jie turės pras-
mę. Lieka tik nuoširdžiai JAI padė-
koti ir nebūtinai žodžiais – mintimis
ar malda į AMŽINYBĘ.

Dr. Aldona Vasiliauskienė

Laimutė Benešiūnaitė Fedosejeva. Jai rūpėjo viskas...

Mes nebuvo draugės, ta-
čiau Alvidą šiltai prisimenu daž-
nai ir visada su nuoskauda – kiek
dar galėjome padaryti kartu...

Susipažinome su Alvida kažko-
kiame renginyje. Mano artima draugė
šypsodamasi paklausė, kaip galiu
nepažinti Tautinių bendrijų namų
vadovės, ir mus supažindino. Pirmas
Alvidos klausimas: „Kodėl iki šiol
nebuvo Jūsų parodos mūsų namuo-
se? Seniai galvojau apie karpinius...“
Atsakiau, kad nepriskiriu savęs prie
tautinių mažumų...

Sulaukiau ne tik nuoširdaus
pasakojimo apie Tautinių bendrijų
namus ir jų veiklą, bet ir pamastymų
apie tai, kad tautinės bendrijos ne tik

Alvida Gedaminskienė sveikina parodos autorę Laimutę Benešiūnaitę Fedosejevą.

puoselėja savo kultūrą, kalbą, bet kad tai, kas juose vyksta, yra Lietuvos kultūros dalis. Tai buvo produktyvus bendradarbiavimo pradžia. Po pusmečio jau organizavome mano personalinę popieriaus karpinių parodą „Gyvenimo džiaugsmas“ (2008), po to sekė „Miražai“ (2013), „Cikliškas (ne)pastovumas“ (2015). Kartu organizavome Lietuvos Vaikų fondo projekto „Kartu“ romų vaikų kūrybos parodą (2012), žymios tautodailininkės Nijolės Angėlės Jurėnienės personalinę parodą (2013), tautodailininkės, fotografės iš Minsko (Baltarusija) Alenos Šalimo karpų rankšluosčių parodą (2013). Kai eksponavome Alenos „rušnikus“ reikėjo gerokai pamąstyti, kaip tai padaryti... Viskas pavyko, kai salės „pražydo“ Alenos darbais, Alvida nuoširdžiai džiaugėsi, kad po kelių dienų čia vyks baltarusių bendrijos susirinkimas, jiems paroda bus tikra dovana, sukurs puikią nuotaiką...

Alvida buvo tikra Namų šeimininkė. Jai rūpėjo viskas: nuo ūkinės namų veiklos smulkmenų iki lankytojų komforto. Renginių metu – visada su šypsena, dovanomis, o pasakiusi „prakalbą“ – su fotoaparatu rankose fiksuojanti renginio

Malonios parodos autorės akimirkos su Alvida Gedaminskiene.

akimirkas...

Ištrigo vienas sekmadienio rytas. Lėčiau savo reikalais ir pamačiau Alvidą autobusų stotelėje (gyvenome netoliese). Paklausiau, kur juda, atsakė trumpai: „Į namus“. Kaip visada namuose – darbas darbą veja...

Nebuvome labai artimos, nežinau, kas buvo jos „dūšioj“, bet kiekvienam atėjusiam į Namus ji rasdavo gražų, šiltą žodį, gebėjo su-

burti žmones, o kai darbai padaryti – atsitraukti, tartum viskas vyko be jos, savaime. Bet aš tikrai žinau, kai atrodo, kad viskas vyksta savaime, už to slypi didžiulis, kruopštus darbas. Bet tokia jau duona gero organizatoriaus – viską sustyguoti ir užleisti į pirmą planą herojus, svečius... Tokia buvo ir Alvida.

Gyvename varomi negailestingo ritmo...Nebelieka laiko pasidžiaugti paprastomis gyvenimo akimirkomis. Nebespėji susitikti su draugais, pasidžiaugti dangaus aukštybėmis, ištarti „myliu“ artimam, bet baisiausia, jei nespėji atsiprašyti... Ir, atrodo, paprasta akimirka, kuri kažkam tampa paskutine. Ir nebesvarbu, koki planų kalną buvai susikūręs...

Sukamės, kaip vijurkai... Stabtelėkime ir pamąstykime, kas esame, ką darome, kur einame, ką po savęs paliekame... Nemanau, kad Alvida rūpinosi, kokiais žodžiais žmonės ją prisimins... Dar ne laikas buvo... Bet gi paliko: darbus, gerus prisiminimus... yra ko pasimokyti.

Laimutė Benešiūnaitė Fedosejeva
tautodailininkė, meno kūrėja

Alvida Gedaminskienė bendrauja su parodos lankytojomis dr. Zita Nauckūnaite ir prof. habil. dr. Vilija Targamadzė.

Visų mūsų gyvenimai – tai susitikimai, išsiskyrimai ir vėl susitikimai...

Alfonsas Kairys

Tautinių bendrijų namuose (TBN) Vilniuje susitikau su šių namų direktore Alvida Gedaminskiene, norėdamas išgirsti pasakojimą apie šiuos visoms tautinėms – ir ne tik joms – žinomus namus, namus, iš kurių dvelkia žmogiškoji šiluma kiekvienam čia atėjusiajam ir išeinančiajam.

Alvida noriai pasakoja, kad TBN atidaryti 1991 m. ir skirti Lietuvos tautinių mažumų kultūriniais ir švietimo poreikiams tenkinti.

Primeną, kad armėnų, azerbaidžaniečių, baltarusių, bulgarų, čečėnų, estų, graikų, karaimų, latvių, lenkų, romų, rumunų, rusų, totorių, ukrainiečių, uzbekų, vengrų, vokiečių, žydų bei kitoms tautinėms mažumoms priklausantys asmenys yra įsteigę nevyriausybinės organizacijos. Direktorė beveik kasdien girdi „zdrastvujte“, „salam“, „privytanie“, „zdrovenki bul“, „denj dobry“, „labryt“ ar „labdien“, „tere“, „gomardžoba“ ir kitomis kalbomis pasisveikinimus ir maloniai į juos atsako ją pasveikinusiųjų kalba, nes čia įsikūrusios azerbaidžaniečių, baltarusių, estų, latvių, graikų, ukrainiečių, vokiečių, rumunų ir moldavų visuomeninės organizacijos, Lietuvos stačiatikių švietimo draugija „Živoj kolas“.

Padedant Lietuvoje gyvenantiems kitataučiams ir užsieniečiams, sukurusiems šeimas su Lietuvos piliečiais, integruotis į Lietuvos visuomeninį gyvenimą, jau nuo 1992 m., t. y. tik metams praėjus nuo TBN atidarymo, pradėti organizuoti lietuvių kalbos kursai, kuriuos baigus, atsiranda galimybės sklandžiau įsiliesti į darbo rinką, pažinti šalies, kurioje gyvenama, istoriją, kultūrą, papročius, tradicijas, žmones...

Per vos 25-erius metus valstybinės lietuvių kalbos mokėsi beveik pustrčio tūkstančio kitakalbių.

Kita vertus, TBN suteiktos galimybės mokytis ir gimtosios kalbos, pvz., dabar jos mokosi graikai: jie ir savo mokytoją, kilusią iš Elados žemės, turi.

Reta savaitė, kad nebūtų minimos kokios nors vienos ar kitos bendrijos tradicinės šventės arba nevyktų bendri, bendrijas suartinantys renginiai, tarkim: DUONOS šventė. Per ją bendrijos pristato savo nacionalinę duoną, pyragus, dalinasi gaminimo tradicijomis bei pasakoja apie valgymo papročius. Prie stalo susirenkama, kai sutampa Velykos, kartu švęstos Žolinės...

Nuolat pastogę čia randa Vilniaus apskrities senjorai totoriai, repetuoja vokiečių bendrijos ansamblis „Heimatruß“ („Tėvynės sveikinimas“) bei kitų, oficialiai registruotų, bendrijų ansamblių: darbo veteranų choras „Zolotoj vozrost lietuviškas“ („Aukso amžius“), nuolatinis Lietuvos tautinių bendrijų ir labdaros renginių, koncertų, tarptautinių konkursų ir festivalių dalyvis šokio teatras „Andre Dance“...

Išpūdingi jau 14 metų (pirmasis vyko 2002 m. Vilniaus mokytojų namuose, šiais metais Visagine – XIV) organizuojami Lietuvos tautinių mažumų sekmadieninių mokyklų festivaliai, kurių iniciatoriai – Tautinių bendrijų taryba, Tautinių bendrijų namai. Vienas pagrindinių šios šventės tikslų – skatinti įvairių Lietuvoje gyvenančių tautų dialogą, bendravimą ir bendradarbiavimą, ugdant pilietiškumą bei tarpusavio supratimą.

Visa tai, kas padaryta ir daroma „gula“ į aplankus, kompiuterio atmintį.

Pradėti archyvavimo darbai, ma-

tyt, tęsis ne vienerius metus, nes bendrijų sukaupimą medžiagą (jos tikrai daug!) reikia sisteminti, kataloguoti, ir visa tai turi atlikti tie patys Tautinių bendrijų namų darbuotojai. O jų tik 5!

Tautinių bendrijų namų direktorė Alvida pasakoja ir apie čia pat susirenkančią Tautinių bendrijų Tarybą. 1991 metais, siekiant įtraukti tautines bendrijas į tautinių mažumų politikos formavimo ir įgyvendinimo procesus, prie Tautybių mažumų departamento prie LRV įkurta patariamoji institucija – Tautinių bendrijų taryba (TBT). Tarybą, kuri neretai vadinama Etnoparlamentu, sudaro mūsų valstybėje oficialiai registruotų tautinių mažumų nevyriausybinių organizacijų atstovai.

TBT nariai yra kviečiami į darbo grupes, rengiančias teisės aktus, susijusius su tautinių mažumų apsauga. Jie ekspertuoja bei pataria sprendžiant strateginius tautinių mažumų plėtotes ir politikos klausimus, atlieka kitas funkcijas, numatytas TBT nuostatuose.

TBT nariai dalyvauja kaip patarėjai ar ekspertai, sprendžiant strateginius tautinių mažumų kultūros plėtotes ir politikos klausimus; rūpinasi tautinių mažumų tautinio identiteto saugojimu, pagal savo kompetenciją stebi, kaip Lietuvos Respublikoje įgyvendinami įstatymai, reglamentuojantys tautinių mažumų teises; ugdo tautinę toleranciją ir pakantumą.

„Mes gyvename globaliame pasaulyje, kuriam priklauso ir Lietuva. Mūsų šalis kaskart darosi įvairesnė ir tautiniu požiūriu, – minint Lietuvos tautinių bendrijų dieną sakė TBT pirmininkė Gunta Rone ir pridėdą. – Lietuva – mūsų bendri namai. Kokie jie bus, priklauso nuo mūsų visų. Tad kurkime juos tokius, kad būtų gera gyventi visiems“.

„Lietuvos aidas“, 2016 m. birželio 11

Tautinių bendrijų namų valstybinės kalbos kursų organizavimo patirtis

Alvida Gedaminskienė

1991 m. gegužę Vilniuje, Raugyklos g. 25, atidaryti Tautinių bendrijų namai. Tai kultūros įstaiga, savo veikla siekianti padėti Lietuvos tautinių bendrijų atstovams, jų nevyriausybiniams organizacijoms aktyviai įsitraukti į valstybėje vykstančius demokratijos plėtros ir atviros pilietinės visuomenės kūrimo procesus, išsaugant ir puoselėjant jų tautinį tapatumą bei ugdant skirtingų tautybių žmonių tarpusavio supratimą ir toleranciją.

Tautinių bendrijų namai, vykdydami savo veiklos programą „Parama Lietuvos tautinėms bendrijoms jų visavertės integracijos į šalies visuomeninį politinį gyvenimą procesuose“, siekia skatinti tolesnę demokratijos plėtrą ir atviros pilietinės visuomenės formavimosi procesus Lietuvos visuomenėje, sudaryti sąlygas šalies tautinių bendrijų nariams plėtoti ir įprasmiti savo pilietinę saviraišką. Šios programos projektai padeda šalies tautinių bendruomenių atstovams be kliūčių integruotis į Lietuvos visuomenės gyvenimą, skatina darnius tautinius santykius valstybėje. Vienas iš svarbiausių programos projektų, vykdomas jau dvidešimt septintus metus, – valstybinės kalbos mokymo kursai. Tautinių bendrijų namuose organizuotuose lietuvių kalbos kursuose 1992–2018 m. valstybinės kalbos yra mokęsi per 2 800 kitakalbių.

2005 m. vasario 3 d. Tautinių bendrijų namuose atidarytas Valstybinės kalbos mokymo centras. Jo steigėjai – Valstybinė lietuvių kalbos komisija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Tautinių bendrijų namai. Valstybinės kalbos mokymo centras teikia metodinę ir

Nuotr. autorius Alvydas Umbrasas

„Stengiamės pastebėti ir įvertinti kalbos puoselėjimui atsidavusius žmones. Kartu su Lietuvos mokslų akademija įsteigtas skulptūrėlės „Sraigė“ apdovanojimas 2019 metais už lietuvių kalbos puoselėjimą, tautinių mažumų kalbinį švietimą, pagalbą įvairių tautybių Lietuvos gyventojams integruojantis į visuomeninį gyvenimą įteiktas VŠĮ Tautinių bendrijų namų direktorei Alvidai Gedaminskieniui, – teigia Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis. Pristatant apdovanotuosius buvo pažymėta, kad Alvida Gedaminskienė yra aktyvi lietuvių kalbos skleidėja tarp kitakalbių, renginių organizatorė ir dalyvė. Ji yra daugelio seminarų, konferencijų organizatorė, vedėja ir dalyvė, projektų vadovė.

praktinę paramą asmenims, kurie nori išmokti lietuvių kalbos ar patobulinti jos mokėjimą. Įvairiais laikotarpiais lietuvių kalbos mokymo kursų rėmė Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas (1992–2009), Valstybinė lietuvių kalbos komisija (1997–2019), Kultūros ministerija (2011–2012), Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (2016–2019).

Tradiciškai kursų klausytojai lietuvių kalbos mokosi per rudens ir žiemos sesijas. Sesijos pradžioje, remiantis Bendrųjų Europos kalbų metmenų mokėjimo lygių sistema, įvertinamas norinčių mokytis kitakalbių lietuvių kalbos žinių lygis ir

pagal vertinimo rezultatus sudaromos kursų klausytojų mokymo grupės.

Kursų klausytojai mokomi pagal Tautinių bendrijų namuose parengtas 56 arba 70 akademinį valandų valstybinės kalbos mokymo programas, atsižvelgiant į atnaujintus (A1, A2, B1, B2) ir naujus (C1, C2) lietuvių kalbos kaip svetimosios mokymo turinio aprašus. Lavinami visi kalbos igūdžiai: kalbėjimo, klausymo, skaitymo, rašymo. Klausytojai mokomi vartoti taisyklingą valstybinę kalbą, bendrauti ja įvairiose institucijose, gauti ir teikti informaciją, reikšti nuomonę, kurti tekstus; formuojami ir tobulinami jų gebėjimai suprasti skaitomą tekstą, atlikti skaitymo, klau-

symo, rašymo, kalbėjimo užduotis, įforminti dokumentus, rašyti dalykinius ir asmeninius laiškus, skelbimus, pildyti įvairias anketas. Jie taip pat supažindinami su Lietuvos istorija, kultūra, tradicijomis, papročiais.

Kitakalbiai, baigę šiuos kursus, atlieka baigiamąjį kalbos vartojimo ir skaitymo testą. Pagal Europos kalbų aplanką nustatomas jų pasiektas lietuvių kalbos mokėjimo lygis. Geriausiai išlaikiusiems testą įteikiami pažymėjimai.

Tautinių bendrijų namuose kitakalbius valstybinės kalbos jau keturioliktus metus moko mokytoja metodininkė Aušra Pakalkienė. Ji kūrybingai pritaiko savo profesinę ir dalykinę patirtį, geranoriškai bendrauja su skirtingo amžiaus ir įvairių tautybių kursų klausytojais, dėmesingai atsižvelgia į jų pageidavimus ir siūlymus. Mokytoja daug dėmesio skiria klausytojų kultūrinės kompetencijos ugdymui: supažindina su mūsų šalies kultūros savitumu, papročiais, simbolika, atskleidžia sąsajas su kitomis kultūromis. Kursų klausytojai aktyviai dalyvauja jos organizuojamuose edukaciniuose, kultūriniuose renginiuose. Mokytojos iniciatyva kursų klausytojai yra lanke-

si Lietuvių kalbos muziejuje, dalyvavę ekskursijose po Vilniaus senamiestį, apžiūrėję Katedros požemius. Po išvykų susitikus pratybose išpūdžiai aptariami lietuvių kalba. Klausytojai aktyviai ir sėkmingai dalyvauja „Poezijos pavasario“ renginyje „Po lietuvių kalbos ir kultūros skėčiu“.

Kūrybingas, nuoširdus Aušros Pakalkienės darbas valstybinės kalbos mokymo kursuose nusipelnė ne tik kursų klausytojų dėkingumo ir pagarbos. Jis įvertintas Valstybinės kalbos komisijos padėkos raštu ir dovanomis. Tautinių mažumų departamentas už kūrybingą ir ilgametį darbą ją apdovanojo vardiniu laikrodžiu.

O kokie yra lietuvių kalbos kursų klausytojai? Mūsų turima informacija apie juos leidžia daryti kai kuriuos apibendrinimus. Daugiausia klausytojų yra atvykę iš Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, po keletą – iš Armėnijos, Latvijos, Estijos, Graikijos, Turkijos ir kitų šalių. Kursuose daugėja moterų: 1999 m. jos sudarė 57 proc. klausytojų, 2012 m. – 84 proc., o 2018 m. – 98 proc. Smarkiai išaugo klausytojų išsilavinimo lygis. Turinčių aukštąjį išsilavinimą 1999 m. buvo tik daugiau kaip pusė, o 2018 m. – daugiau kaip du

trečdaliai. Analizuojant klausytojų sudėtį pagal tautybę, matyti, kad daugėja ukrainiečių. 1999 m. jie sudarė tik 3 proc., 2012 m. – 10 proc., 2018 m. – 27 proc. klausytojų. Labai sumažėjo lenkų tautybės klausytojų: 1999 m. – jų buvo net 64 proc., o 2018 m. – 3 proc.

Daugiau kaip pusė valstybinės kalbos kursų klausytojų teigia pasirinkę Tautinių bendrijų namuose organizuojamus lietuvių kalbos kursus dėl to, kad žinojo, jog kursų mokytoja – puiki specialistė, o trečdalis pasiklovvė informacija, kad šių kursų klausytojai gerai išlaiko valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinių kategorijų egzaminus. Dalis klausytojų teigia, kad nepakanka išsamios informacijos apie lietuvių kalbos mokymosi kursus (42 proc.), o mokymasis įvairiuose lietuvių kalbos kursuose daugumai atrodo per brangus (71 proc.).

Apibendrinant galima teigti, kad mūsų kursų klausytojai – darbingo amžiaus asmenys, savo ateitį siejantys su Lietuva, siekiantys kuo geriau pagal savo gebėjimus išmokyti kalbėti, rašyti, skaityti, suprasti lietuviškai, kad galėtų visavertiškai integruotis į šalies visuomenę, laisvai bendrauti su aplinkiniais įvairiose situacijose, susirasti darbą.

Ilgametė Tautinių bendrijų namų lietuvių kalbos kursų organizavimo patirtis patvirtina, kad valstybinės kalbos kursai – viena svarbiausių lietuvių kalbos mokymo formų, todėl tikslinga tęsti kursų organizavimą socialiai remtiniems asmenims, iš dalies dotuojant lietuvių kalbos mokymo kursų organizavimą. Taip pat reikia peržiūrėti lietuvių kalbos mokymo programų apimtį (didinti mokymo valandų skaičių, daugiau jų skirti praktiniams užsiėmimams). Būtų tikslinga organizuoti valstybinės kalbos mokymo kursus lietuvių kalbos įgūdžiams įtvirtinti, reikėtų išsamiau supažindinti kursų klausytojus su Lietuvos istorija, papročiais, tradicijomis, kultūra.

www.lituanistusamburis.lt, 2019

Per žiniasklaidos priemones Tautinių bendrijų namų ir Valstybinės kalbos centro veiklą Alvida Gedaminskienė pristatydavo šalies visuomenei. Šioje nuotraukoje ji bendrauja su Lietuvos žurnalistų sąjungos nare Loreta Nikolenkiene.

Adas Jakubauskas. Ateitį ji regėjo šviesiomis spalvomis

Laikas nenumaldomai bėga, iš gyvenimo išeina žmonės, su kuriais ilgai ir nuoširdžiai bendrauta, kurie branginti. Vienas tokių žmonių mano gyvenime buvo ilgametė Tautinių bendrijų namų direktorė šviesaus atminimo Alvida Gedaminskienė. Esu laimingas, kad man teko pažinti šią neeilinę asmenybę, gyventi jos idėjomis.

Su Tautinių bendrijų namais pradėjau glaudžiau bendradarbiauti 2003 metų kovo mėnesio pabaigoje, tapęs Lietuvos totorių bendruomenių sąjungos pirmininku. Jau po kelių apsilankymų pajutau, kad šių namų siela neabejotinai yra jų vadovė. Būtent ponios Alvidos dėka jie sklandžiai veikė ir tapo tautinių bendrijų susibūrimų, švenčių, įvairiausių renginių organizavimo vieta. Netgi pasakyčiau – Tautinių bendrijų namai šioms bendrijoms tapo antraisiais namais, stipriu traukos centru. Kai kurios bendrijos čia gavo patalpas, kuriomis disponuoja iki šiol. Patys Tautinių bendrijų namai buvo įkurti 1991 m. gegužės mėnesį. Iš pradžių jie užėmė tik nedidelę pastato dalį, bet vėliau, iš čia išsikelus Rasų seniūnijai, plėtėsi. Didžiausia rūpesčių dėl patalpų remonto ir jų pritaikymo našta gulė ant direktorės Alvidos Gedaminskienės pečių.

Nuo 2003 iki 2022 metų vadovaudamas Lietuvos totorių bendruomenių sąjungai, Tautinių bendrijų namuose lankydavausi po kelis kartus per savaitę. Čia visada būdavo malonu užėiti, pabendrauti ir su darbuotojais, ir su ponios Alvida Gedaminskiene. Dalindavausi ateities planais, rezervuodavau patalpas renginiams, susitikdavau su kitų tautinių bendrijų atstovais. Šiuose namuose vykdavo įvairūs mūsų šalies totorių susibūrimai, rinkdavosi totorių senjorai, čia

Adas Jakubauskas su Alvida Gedaminskiene per laikraščio „Lietuvos totoriai“ šventę. 2007 m.

iškilmingai paminėjome laikraščio „Lietuvos totoriai“ šimtojo numerio pasirodymą. Po šių namų stogu Tautinių mažumų ir išeivijos departamento pasižymėjimo ženklais buvo apdovanoti Lietuvos totorių bendruomenei nusipelnę asmenys, pristatytos Lietuvos totorių gyvenimą vaizduojančios knygos, organizuoti Lietuvos totorių bendruomenių sąjungos ataskaitiniai – rinkiminiai susirinkimai. Žodžiu, būtent čia vyko žymiausi Lietuvos totorių bendruomenės renginiai.

Žmonės, savo veiklą vystę Tautinių bendrijų namuose, juos maloniai vadindavo „namučiais“, o ponios Alvida visus, kurie buvo juose įsikūrę ar organizuodavo renginius, visada tituluodavo „namiškiais“. Kadangi rengdavome daugybę renginių, „namiškiais“ ponios Alvida vadindavo ir mus, Lietuvos totorius, nors tuo

metu šiuose namuose mes dar neturėjome patalpų.

Ji buvo nepaprastai šiltas žmogus, pasirengusi padėti kiekvienam, kuriam prireikdavo pagalbos ar patarimo. Ne vienerius metus mačiau, kaip vyresniojo amžiaus tautinių bendrijų atstovams, nemokėjusiems dirbti kompiuteriu ar valstybinės kalbos, ponios Alvida padėdavo užpildyti įvairiausius dokumentus, pateikti paraiškas finansavimui gauti. Kiekvieną kartą užsukęs į Tautinių bendrijų namus, juose vis ką nors sutikdavau: kaip minėjau, namai buvo labai populiarūs tarp tautinių bendrijų visuomenininkų. Kiek žmonių čia ateidavo, tikėdamiesi sulaukti pagalbos! Ir jos sulaukdavo, visi ponios Alvidos buvo iš klausomi! Tautinių bendrijų namuose repetuodavo folkloro kolektyvai, vykdavo koncertai, vakaronės, parodos, buvo organizuojami įvairūs

Laikraščiai panšūs į kaktusą – gražiai žydi, bet ir duria. Lietuvos totorių laikraščio „Lietuvos totoriai“ šventėje.

mokymai, paskaitos, lietuvių kalbos kursai ir daugybė kitokių veiklų. Dviejose Tautinių bendrijų namų salėse nuolat būriuodavosi žmonės, pastoviai girdėdavosi muzikos garsai ir žmonių balsai.

Pradėjęs lankytis Tautinių bendrijų namuose pastebėjau, kad laikraščiu „Lietuvos totoriai“ domisi ir jį skaito ne tik totoriai, bet ir kitų tautybių žmonės. Kadangi Lietuvos totorių bendruomenių sąjunga neturėjo savo tinklapio, paprašiau ponios Alvidos sutikimo, kad laikraščio elektroninė versija būtų skelbiama Tautinių bendrijų namų tinklapyje. Ji mielai sutiko. Tokiu būdu buvo pradėtas kaupti elektroninis laikraščio „Lietuvos totoriai“ archyvas. Tai ypač pasitarnauja Vilniaus ir Kauno aukštųjų mokyklų studentams, norintiems gauti daugiau informacijos apie Lietuvos totorių bendruomenę, kartais pasiryžtantiems rašyti apie juos kursinius ar diplominius darbus.

Alvida Gedaminskienė buvo labai

kruopštus žmogus ir vadovaudama įstaigai stengėsi susisteminti informaciją apie Lietuvos tautines bendrijas nuo pat jų įsikūrimo ar atsikūrimo. Bibliotekėlėje buvo surinktos visos įmanomos knygos apie Lietuvos tautines bendrijas.

2021 m. pavasarį planuota švęsti Tautinių bendrijų namų trisdešimtmetį. Pamenu, ji man paskambino ir paprašė pasidalinti atgimusios Lietuvos totorių bendruomenės renginių nuotraukomis. Šios nuotraukos buvo reikalingos rengiamai parodai. Su tokiu pat prašymu ji kreipėsi ir į kitas aktyviai veikiančias tautines bendrijas. Ponia Alvida taip pat planavo surinkti tautinių bendrijų renginių, vykusių Tautinių bendrijų namų erdvėse bei laidos „Labas“ vaizdo archyvus. Deja, nežinau, ar šis sumanymas buvo iki galo realizuotas.

Kai netekome vieno iš Lietuvos totorių bendruomenių sąjungos steigėjų ir jos pirmojo vadovo, doc. dr. Romualdo Makavecko, ponia Alvida

maloniai sutiko, kad dalis jo archyvo laikinai būtų saugoma Tautinių bendrijų namuose, kol bus surasta kita vieta vertingiems dokumentams.

Tautinių bendrijų namuose vykdavo ir kituose miestuose gyvenančių tautinių bendrijų narių – literatų, muzikų, tautodailininkų renginiai. Pirmojo aukšto salėje dažnai buvo galima išvysti įvairias parodas, kurias pristatydavo vilniečiai, kauniečiai, alytiškiai ir kitų miestų atstovai.

Pamenu, kelis kartus su ponia Alvida kalbėjome apie Lietuvoje gyvenančių tautinių bendrijų ateitį. Ji visuomet buvo pozityviai nusiteikusi, ateitį regėjo šviesiomis spalvomis. Ji sakydavo: svarbiausia bendrijoms netrukdyti, leisti savarankiškai veikti ir padėti tą veiklą vystyti.

Tautinių bendrijų namuose dažnai svečiuodavosi įvairių šalių diplomatai, reziduojantys Vilniuje. Paprastai jie būdavo kviečiami į savos tautybės bendruomenių renginius. Ne vieną kartą namuose lankėsi ir aukščiausio Lietuvos politikai.

Su ponia Alvida neretai susitikdavome Seime ir Vyriausybėje. Kiekvienų metų sausio 13-ąją parlamente vykdavo renginiai tragiškiems įvykiams atminti, į kuriuos būdavo kviečiami tautinių bendrijų atstovai bei Lietuvoje veikiančių tautinių bendrijų centrų vadovai. Ne kartą buvome kviečiami ir į įvairius Vyriausybės posėdžius.

Nuo pat tautinių bendrijų įsikūrimo jų namuose tradiciškai renkasi Tautinių bendrijų taryba, kurios nariu buvau tris kadencijas. Namų darbuotojai Tarybos posėdžius aprūpindavo techninėmis priemonėmis, sekretoriato paslaugomis.

2005 m. Tautinių bendrijų namai pradėjo įgyvendinti europinį „EQU-AL“ projektą „Tautinių mažumų integracijos į darbo rinką paramos sukūrimas ir išbandymas“, kuris tęsėsi iki 2008 m. Tautinių bendrijų namų partnerių projekte tapo Darbo ir socialinių tyrimų institutas, kurio

vadovas doc. dr. Boguslavas Gruževskis ir kiti instituto darbuotojai aktyviai įsitraukė į jo koncepcijos parengimą. Kai projektas ir jo tikslai buvo pristatyti visuomenei, sulaukiau ponios Alvidos skambučio ir pasiūlymo įsitraukti į projekto veiklas, tampant tarptautinių ryšių koordinatoriumi. Mielai sutikau. Manęs ji paprašė surasti partnerius užsienyje ir koordinuoti tarptautinio projekto veiklas. Pamenu, kelias dienas sėdėjau Tautinių bendrijų namuose ir skambinau potencialiems kolegoms, kurie vystė giminingus projektus užsienyje. Nesunkiai pavyko rasti partnerius Vokietijoje, Braunšveige, Žemutinėje Saksonijoje, Prancūzijoje, Mece ir Italijoje, Teramo mieste. Prasidėjo aktyvus tarptautinis bendradarbiavimas, mes lankėmės pas kolegas užsienyje, jie lankėsi Lietuvoje. Buvo parengta tautinių mažumų narių įdarbinimo koncepcija, kuri po pakankamai ilgų diskusijų ir derinimų buvo patvirtinta. Baigiamasis projekto susitikimas įvyko Paryžiuje, kur vykau skaityti pranešimo. Į projekcinę veiklą aktyviai įsitraukė Šalčininkų rajono savivaldybė, Vilniuje ir Šalčininkuose vyko mokymai, kuriuose ieškantiems darbo tautinių bendrijų atstovams buvo padedama įsidarbinti.

Vadovė dėjo daug pastangų, kad Tautinių bendrijų namai išliktų ir plėtotųsi. Ne paslaptis, buvo norinčių sumažinti jų svarbą arba net uždaryti.

Po oficialių sveikinimų, pasitikus šimtąjį laikraščio „Lietuvos totoriai“ numerį, malonus pabendraavimas prie šventinio stalo.

Bet tautinės bendrijos neleido to padaryti. Kad namai išliko, didžiausias direktorės nuopelnas.

Sunku net suminėti, kiek darbų kartu nuveikta. Visada tvirtai žinojau, kad Tautinių bendrijų namuose esu laukiamas, kad vienaip ar kitaip bus panaudota per kelis dešimtmečius sukaupta mano kompetencija.

Apie ligą, kuria netikėtai susirgo ponia Alvida, sužinojau pakankamai vėlai ir šios žinios buvau sukrėstas. Linkėjau jai kuo greičiau pasveikti. Deja, liga buvo stipresnė. Labai

džiaugiuosi, kad Tautinių bendrijų namuose liko Alvidos Gedaminskienės darbų tęsėjų. Labai džiaugčiausi, jeigu Tautinių bendrijų namai sėkmingai gyvuotų ir įgautų naujų veiklos atspalvių. Jie reikalingi Vilniuje ir kitur gyvenančioms bei kuriančioms tautinėms bendrijoms!

Prisimindamas šią taurią asmenybę, siūlyčiau Tautinių bendrijų namus, esančius Vilniuje, Raugyklos gatvėje, pavadinti Alvidos Gedaminskienės vardu.

Prof. dr. Adas Jakubauskas

Gunta Rone. Nuo statybų iki kultūros

Kiek spėjau pajusti per kelis bendravimo dešimtmečius, Alvida Gedaminskienė buvo labai įvairiapusis, didžiulę patirtį sukaupęs, geranoriškas ir tolerantiškas žmogus.

Mano pažinties su ja pradžia buvo gana oficiali. Ji buvo 1991 metų gegužės mėnesį atidarytų Tautinių bendrijų namų direktorė, o latvių bendrija glausdavomės Mokytojų namuose, įstaigose, kurioms vadovavo latvių tautybės asmenys, arba gamtoje.

Tautinių mažumų tarybos susitikimas minint Departamento direktoriaus Antano Petrausko 60 metų sukaktį.

Moteryų suvažiavimas Vilniuje 1987 m. Alvida Gedaminskienė pirmą iš kairės antroje eilėje.

Paskui Tautinių bendrijų namuose gavome patį mažiausią kambarį, tad ir su Alvida Gedaminskiene dažniau susitikdavome.

Tuometinių Tautinių bendrijų namų pastatas buvo gan nugyventas. Vieta reginiams buvo mažiau nei kukli. Remontui reikalingų lėšų vis neatsirasdavo. Tuometinis Departamento generalinis direktorius Antanas Petrauskas ir sumanė į jį pasikviesti šalies Prezidentą Algirdą Mykolą Brazauską. Po Prezidento apsilankymo pastato remontui reikalingos lėšos buvo skirtos. Prasidėjo darbai ir didelė jų dalis teko Alvidai Gedaminskienei – kelerius metus ji kasdien statybose sukdavosi. Ir reikėjo rūpintis ne tik kad patalpos būtų gerai suremontuotos, bet ir jų aprūpinimu baldais, kompiuteriais. Buvo įrengta ir virtuvėlė, tapusi pamėgta pasėdėjimų prie kavos ar arbatos vieta.

2004 metais tautinės bendrijos jau turėjome erdvas patalpas renginiams, kasdieniniam darbui bendrijoms suteikiami kabinetai su kompiuteriais, telefonais ir baldais. Namai atgijo. Bendruomenės pradėjome aktyviau dirbti, artimiau viena su kita bendrau-

ti. Tautinių bendrijų santykiai tapo draugiškesni.

Tada ir su Alvida dažniau susitikdavome, pasikalbėdavome apie mūsų veiklą, planus. Bendravimas tapo artimesnis po edukacinės kelionės į Daniją. Tą kelionę mums organizavo Departamentas. Į Daniją vykome susipažinti, kaip šioje valstybėje gyvena tautinės mažumos, koks jų santykis su valstybe, kaip ir kokia pagalba joms teikiama. Tarp užsiėmimų ir po jų pasikalbėdavome su Alvida. Supratau, kad ji man – artima siela. Į daugelį dalykų mes žiūrėjome panašiai, daugeliu klausimu sutapo mūsų nuomonė. Kalbėjome ir apie renginius, kuriuos reikėtų organizuoti, apie ryšius, kuriuos reikėtų užmegzti su Vilniaus miesto savivaldybe. Supratau, kad mes dirbame žmonėms labai svarbų darbą.

Alvida rūpinosi, kad kiekvienas renginys kuo sklandžiau pavyktų. Su ja deriname visus su renginiais susijusius klausimus, su ja konsultuodavomės. Alvida mielai dalyvaudavo mūsų šventėse, fotografuodavo, po to nuotraukas paskelbdavo internete. Visada padėdavo parengti ir išsiųsti kvietimus įvairiems žmonėms ir įstaigoms.

2015 m. buvau išrinkta Tautinių bendrijų tarybos pirmininke. Tada užsimezgė labai aktyvus bendravimas su Tautinių bendrijų namų direktore. Ji man padėjo pildyti reikalingus dokumentus, rengti projektus. Artėjo Lietuvos šimtmetis. Pasiūliau, kad šiame minėjime dalyvautų ir tautinės bendrijos – ir programoje, ir eitynėse. Su pasiūlymu beveik visi sutiko, bet vienas dalykas pasiūlyti, kitas dalykas tą pasiūlymą įgyvendinti. Ir vėl sulaukėme didžiulės Alvidos pagalbos. Juk tautinėms bendrijoms reikėjo ir rūbus atnaujinti, ir eitynėms pasirengti.

Nepaisant visų rūpesčių ir darbų, šventė pavyko. Mūsų palapinę aplankė daug iškilių svečių, tarp jų ir tuometinė Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Pasibaigus renginiui nesinorėjo skirstytis, tad Alvida pasiūlė susirinkti Tautinių bendrijų namuose ir aptarti renginį. Tai nebuvo išskirtinis sumanymas. Aktyviausi senbuviai dažnai susirinkdavome ir prie kavos kalbėdavomės apie daugelį dalykų. Pasakodavome apie savo šeimas, dalydavomės išpūdžiais iš ekskursijų ir planuodavome, kur dar galėtume nukeliauti, kokius renginius surengti.

Aptardavome ir miesto bei šalies įvykius. Apie daug ką kalbėdavomės. Alvida mus mėgdavo pavaišinti pačios iškeptais pyragėliais, grybų paštetu. Ji visada domėjosi mūsų gyvenimu, kaip mums sekasi, kaip sekasi mūsų šeimoms. Daugelio senbuvų ir šeimoms narius pažinojo.

Alvida visada prisimindavo kieno gimtadienis ir visada pasveikindavo, pasirūpindavo, kad švenčiantiems jubiliejų būtų įteikti departamento ar kurios ministerijos Padėkos raštai. Prisimenu, kai švenčiau savo 75-metį, ji tokius šiltus žodžius pasakė. Ji mokėjo pasibelsti į kiekvieno žmogaus širdį.

Alvida su visais kalbėdavo mandagiai. Nesu girdėjusi, kad su kažkuo ji kalbėtų pakeltu tonu. Ji gebėjo kur reikia patylėti, mokėjo išvengti konfliktų. Pati daug dirbo. Kartais, norėdama padėti konkrečioms bendrijoms, savuosius darbus atidėdama vėlyvam

Su Lietuvos Prezidentu Valdu Adamkumi prie Prezidentūros. 2005 m.

vakarui ar savaitgaliui. Jai kiekvienas žmogus buvo svarbus ir kiekvienam stengėsi padėti. Sunkesniu momentu skatindavo nenuleisti rankų.

Ačiū likimui, kad šalia buvo Alvida.

Gunta Rone

Vilniaus latvių draugijos pirmininkė

Valentinas Stechas. Mūsų gilus dėkingumas ir amžinas jos atminimas

Pirmuosius Tautinių bendrijų namų veiklos metus nelabai prisimenu.

Galbūt taip yra dėl to, kad 1996 metais susiklosčius aplinkybėms man teko atsistatydinti iš Vilniaus miesto baltarusių klubo „Siabryna“ pirmininko pareigų ir nauju vadovu pasiūlyti Romaną Voinickį. Jis buvo išrinktas ir klubui vadovavo 17 metų, vėliau aš vėl buvau išrinktas „Siabrynos“ klubo pirmininku. Nuo tada aktyvesnis bendravimas prasidėjo ir su Tautinių bendrijų namų direktore Alvida Gedaminskiene.

Nežinau kodėl, bet taip jau atsitinka gyvenime, kad kol žmogus gyvas, sveikas, kol jis geranoriškai dalijasi savo žiniomis, gyvenimiškąja patirtimi, mes, kaip taisyklė, to nepastebime ir neįvertiname jo skleidžiamos šilumos ir gerumo, suvokdami tai, kaip savai-

Alvida Gedaminskienė visada dalyvaudavo bendrijų renginiuose.

Nuotr. iš autoriaus asm. archyvo

me suprantamą dalyką. Ir tik tada, kai žmogus išeina, mes staiga suvokiame, kiek daug jis mums reiškė ir kokią svarbią vietą jis užėmė mūsų gyvenime. Ne išimtis ir visuotinę pagarbą pelniusi šviesaus atminimo Alvida Gedaminskienė.

Nepamenu atvejo, kad ji būtų užsiėmusi, pavargusi ar prastos nuotaikos, skūstusi savo sveikata, kad kada nors atsisakytų su mumis bendrauti. Priešingai, kada pas ją beuž eitumei, koku klausimu besikreiptumei, ji visada buvo pasirengusi padėti. Pašaliniam ir iš šalies stebinčiam jos darbą, galėjo susidaryti įspūdis, kad ji tik tuo ir užsiima: tiesiog sėdi ir laukia, kol pas ją kažkas ateis.

Jos akys visada spindėjo gerumu ir geranoriškumu. Dėl mūsų ji neskaičiavo laiko, negailėjo sveikatos. Jau septintą ryto ji būdavo darbo vietoje ir išeidavo namo apie aštuntą–devintą vakaro, o jei vykdavo renginys darbe užsilaikydavo iki dešimos ir ilgiau. Tarp darbo ir poilsio dienų jai buvo tik nedidelis skirtumas – poilsio dienomis į Tautinių bendrijų namus ateidavo ne septintą rytą, o likus valandai–kitai iki renginio, bet jam pasibaigus visada išeidavo paskutinė. Ir taip diena po dienos, metai po metų.

O juk tikriausiai, kaip ir daugelis iš mūsų, be darbo, ji dar turėjo šeimą, pomėgius. Tik negalėjo tam skirti laiko tiek, kiek galbūt reikėjo, nes visas jos laikas buvo skirtas mums.

Kita vertus, manau, kad nebuvo ir

Per visus renginius ji pabrėždavo, kad svarbiausia yra bendruomenės.

tikriausiai nėra nė vieno „namiškio“, kaip ji mus maloniai vadino, kuriam esant reikalui ji negelbėtų, kuriam neleistų atsiremti į savo trapų moterišką petį, kurio ji sunkiu laiku nepalaikytų.

Ir tai ne tušti žodžiai – už šių žodžių slypi daugybė gerų darbų, kuriais ji užsitarnavo mūsų gilią pagarbą ir pelnę nepajudinamą autoritetą. Ir tai pats patyriau.

2018 metų spalio 23 dieną per neapdairumą paslydau ant eskalatoriaus, dėl ko plyšo kairės kojos sąnario sausgyslės. Pasekmė – kuriam laikui teko atsigulti į lovą.

Ir lyg tyčia ant nosies „Skorinos skaitymai“, ataskaitos, kitų metų paraiškos. Gerai, kad bent parengiamieji darbai buvo padaryti, buvo likę tik įgyvendinti tai, kas suplanuota. Ir tada sulaukiau neįkainojamos savo artimųjų pagalbos. O ką daryti su

ataskaitomis ir paraiškomis? Į pagalbą atėjo Alvida Gedaminskienė. Nebuvau paliktas bėdoje – visi darbai buvo atlikti laiku ir kokybiškai. Ką būčiau daręs, jei ne jie?

Mes visi esame mirtingi, niekam dar nepavyko išvengti šio skaudaus likimo. Tačiau prisiminkime, kaip Alvida Gedaminskienė elgėsi su mumis netekus vieno iš artimųjų ar draugų, kiek nuoširdžios atjautos ir sielvarto buvo jos žodžiuose.

Ne veltui daugelis ją vadinome ir tebevadiname savo Mama. Ne veltui, pripažįstant jos ypatingus nuopelnus visuomenei, kilo mintis Tautinių bendrijų namus Vilniuje pavadinti Alvidos Gedaminskės vardu, ko nuoširdžiai linkiu mums visiems.

Valentin Stech

Vilniaus miesto baltarusių klubo „Siabryna“ pirmininkas

Marija Rubaževičienė. Ji buvo tokia

... visada su šypsena

Pasitikdavo mus visada su šypsena. Į Tautinių bendrijų namus eidavome, kaip į savo namus – su pasitikėjimu. Žinojome, kad esame laukiami, būsimė išklaudyti ir sulauksime pagalbos.

... norėjo ir mokėjo padėti

Visada atidžiai išklaudydavo, iš-

gilindavo į problemą, padėdavo surasti tinkamiausią sprendimą. Kilus sudėtingai situacijai, susikaupusi patylėdavo ir ramiai, nepakeldama balso, suderindavo prieštaraujančius interesus.

... buvo be galo santūri

Turėjo didelių organizacinių gabumų, bet visiškai nemėgo būti dėmesio centre.

Kaip tikra režisierė – organizuojant renginį, Jos dėmesys neaplenkdavo nė mažiausios detalės. Tačiau jau vykstant renginiui mėgdavo pasitraukti – tarsi Jos nuopelno ir nebūtų – ir lyg iš užkulisių stebėjo, kad viskas vyktų sklandžiai. Esant reikalui – padėdavo tyliai, nepastebimai.

... aukodavo savo laisvalaikį

Neskaičiudavo darbo valandų,

dirbdavo tiek, kiek reikėjo Jos pagalbos.

Savo asmeniniu pavyzdžiu mokėjo nuteikti žmones darniam bendravi-

mui ir prasmingai veiklai.

Tai buvo Jos pašaukimas – misija, kurią Ji garbingai vykdė iki paskutiniųjų savo gyvenimo akimirku!

Esame dėkingi už gerumą, takumą ir nuoširdumą!

Marija Rubaževičienė

Buvusi Lietuvos Stepono Batoro vengrų kultūros draugijos pirmininkė

Evelina Paulavičienė. Darė daugiau nei reikalavo pareigos

Mūsų Alvida... „Alvida, patarkite“, „Alvida, padėkite“, „Alvida, ar galite“... Ir visuomet į visus klausimus Alvida rasdavo teisingą atsakymą ir padėdavo.

Alvida – kukliausias žmogus, kokį gyvenime teko pažinti. Žmogus, kuris Lietuvos tautinėms bendrijoms davė ir padarė labai daug, daugiau, negu įpareigojo jos užimamos pareigos.

Alvidai labai tinka posakis, kad geri darbai daromi tyliai. Net kai pati organizuodavo renginius, visada vengė viešumo, dėmesio.

Alvida buvo žmogus, kurį nufotografuoti buvo taip sunku... Kai atsukdavai fotoaparato objektyvą į ją, ji tuoj pasislėpdavo. Taigi dauguma nuotraukų buvo daromos slapčiomis.

Alvidos rūpesčiu buvo įgyvendinama daug projektų. Duonos šventė per Šv. Agotą kasmet paskatindavo įvairių tautų atstovus susiburti ir pasidalinti savo duona.

Alvida dirbdama valandų neskaičiuodavo. Ji tiesiog gyveno Tautinių

Ta reta akimirka, kai Alvida nepabėgo iš kadro...

bendrijų namuose. Ar pirmadienio ar sekmadienio vakaras – ji savo kabinate laukia, kol baigsis vienos ar kitos bendruomenės renginys.

Alvida buvo toks žmogus, kuris visuomet buvo šalia. Ji mokėjo su visais sutarti ir susitarti. Tikiu, kad

visų mūsų širdyse ir atsiminimuose išliko tas šilumos ir globos jausmas, kurį ji mums davė. Tautinės bendrijos jautėsi be galo saugiai, turėdamos toki žmogų šalia.

Evelina Paulavičienė

Lietuvos graikų draugijos „Patrida“ pirmininkė

Ruslan Arutiunian. Ji nusipelnė, kad jos vardu būtų pavadinti Tautinių bendrijų namai

Su Alvida Gedaminskiene susipažinau, kai Tautinių bendrijų namai jau kelerius metus gyvavo. Ypač aktyviai pradėjome bendradarbiauti, kai 2000 metais tapau tautinių bendrijų tarybos pirmininku. Dvi kadencijas vadovavau tarybai – iki 2007 metų.

Per mano kadenciją buvo pradėti rengti sekmadieninių mokyklų

festivaliai. Juos organizuojant mums su Alvida tekdavo labai daug kartu dirbti. Tuo metu Lietuvoje veikė apie 30 sekmadieninių mokyklų. Vien armėnai turėjome keturias mokyklas. Festivaliai reikalavo nemenko įdirbio, juo labiau, kad iš pradžių į juos buvo žiūrima be didelio entuziazmo, bet Alvidos kantrumas, kūrybiškumas, gebėjimas sutelkti komandą tuos

sunkumus padėjo sėkmingai įveikti.

Didžiulės Alvidos pagalbos sulaukėme, kai atsirado galimybė teikti projektus europiniams fondams. Juk daugelis neturėjome tokios patirties. Ir dirbti kompiuteriais ne visi bendruomenių pirmininkai mokėjo, tad Alvida visada padėdavo arba pasakydavo, kuris namų darbuotojas gali patalkinti.

Ruslan Arutiunian (sėdi centre) su Tautinių bendrijų namų senbuviais ir šių namų direktore Alvida Gedaminskiene.

Didžiausias Tautinių bendrijų namų projektas, kuris buvo įgyvendintas man pirmininkaujant, buvo skirtas padėti tautinėms mažumoms integruotis į darbo rinką. Tautinių mažumų nedarbas buvo didesnis nei lietuvių. Todėl buvo svarbu parengti lyderius, kurie padėtų savo bendruomenėms, didindami jų narių konkurencingumą, organizacinius ir kitus gebėjimus. Projekto tikslinė grupė buvo Šalčininkų ir Vilniaus rajonai. Projektui įgyvendinti buvo įdarbinta nemažai žmonių. Kartu su Alvida rengdavome mokymus, važiuodavome susitikti su žmonėmis į Šalčininkus. Daugiausia, žinoma, bendraudavome su tais žmonėmis, kurie įgyvendino projektą. Iš pradžių buvo nelengva, nes visiems trūko projektinio darbo patirties, bet Alvida sugebėdavo visus sutelkti ir veiklą organizuoti taip, kad projektas būtų sėkmingai įgyvendintas. Ji buvo puiki organizatorė. Jos didžiulė kantrybė, kruopštumas, rūpestingumas, begalinis atsakingumas padėdavo įveikti visus atsirandančius sunkumus.

Alvida buvo labai žmogiška, dalykiška ir pilietiška, gebanti išigilinti

į bet kurios bendrijos problemas, apie kiekvieną jų labai daug žinojo, gerai pažinojo bendrijų lyderius ir daugelį bendrijų narių. Todėl neretai bendrijai susidarydavo išpūdis, kad ji išskirtinai jais rūpinasi. Išties ji visais taip rūpindavosi.

Ji buvo Lietuvos patriotė, gerai žinanti Lietuvos ir kaimyninių šalių istoriją, visada kiekvieną situaciją įvertindavo iš įvairių pozicijų, todėl juto didžiulę pagarbą kiekvienai tautinei bendrijai. Ir ta emocija buvo tikra, nesuaidinta. Mes visi jusedavome jos nuoširdžią pagarbą. Ji viską darydavo su meile ir nuoširdžiai džiaugdavosi kiekviena bendrijų sėkme, kiekvienu renginiu.

Pastaraisiais metais ji didelį dėmesį skyrė informacijos apie tautinių mažumų, atskleidžiančių jų kūrimąsi, veiklą, indėlį į nepriklausomos Lietuvos kūrimą, kaupimui. Jos paprašyti nunešėme nemažai nuotraukų, perteikiančių armėnų indėlį.

Alvida sugebėjo paskatinti ir konkrečių žmonių kūrybiškumą, padėdavo kuriantiems žmonėms atsiskleisti. Ir mane ne sykį paskatino surengti savo tapybos darbų parodas.

Nesu dailininkas profesionalas. Tik mėgėjas. Tapyba man yra vaistas nuo ilgesio Armėnijai ir labai malonu, kad mano kūryba yra įvertinama.

Kol ji buvo su mumis, atrodė, kad jos rūpestis, pagalba, dėmesys yra natūralūs dalykai, jai išėjus supratome, kokia didelė tuščia vieta liko. Labai trūksta tų Tautinių bendrijų namų senbuvų pasisėdėjimų ir pasikalbėjimų prie arbatos mūsų pamėgtoje virtuvėlėje. Ji visada gebėjo sukurti labai malonią bendravimo aplinką. Ji gyveno tautinių bendrijų rūpesčiais. Net savo anūkams ji pasakodavo apie mus. Alvida yra puikus santykių su tautinėmis mažumomis pavyzdys. Ji buvo ir yra didis žmogus tautinių mažumų gyvenime, todėl siūlome Tautinių bendrijų namus pavadinti Alvidos Gedaminskienės vardu. Po prašymu, kuriuo kreipiamės į Vyriausybę, Kultūros ministeriją, Tautinių mažumų departamentą ir Vilniaus miesto savivaldybę pasirašėme 17 tautinių bendrijų lyderių, nes mes manome, kad ji nusipelnė tokio įvertinimo.

Ruslan Arutiunian

Lietuvos armėnų sąjungos narys

Martynas Ervinas Peteraitis. Susidarė įspūdis, kad dirba tik su mumis

Su Alvida susipažinome viename iš pirmųjų neseniai atidarytų Tautinių bendrijų namų renginių, nors apie ją aš jau seniau žinojau. Ji priėjo prie manęs ir pasiteiravo, kaip sekasi vokiečiams. Pajuokavau, kad visą gyvenimą buvęs lietuviu ir slėpęs savo vokišką kilmę, staiga tapau vokiečiu.

Alvida labai padėjo registruojant Vilniaus vokiečių bendruomenę. Man net buvo susidaręs įspūdis, kad ji tik su mumis ir tedirba. Tačiau neužilgo pastebėjau, kad ji su visomis bendruomenėmis taip elgiasi. Su visais ji puikiai suranda bendrą kalbą. Ji žmonių neskirstė pagal tautybes. Jai visi buvo tautinės bendrijos.

Jos rūpesčiu šiuose namuose labai gerai jausdavomės. Bendruomenėms buvo suteikti kabinetai, renginiams buvo puiki salė, tik reikėjo užsi-

registruoti, nes ja naudojosi visos bendruomenės ir net tos, kurios čia nebuvo įsikūrusios. Ypač švenčiant Kalėdas reikėdavo suskubti. Taip pat galėjome nemokamai naudotis visa čia esančia technika ir įranga. Kiekvienai bendruomenei buvo skiriamos lėšos pokalbiams telefonu. Buvo nustatytas limitas, bet aš, atrodo, jo niekada neviršydavau. Kažkada pasiteiravau Alvidos, ar galiu paskambinti į Vokietiją, ji atsakė: „Ko tu manęs klausinėji, eik ir skambink.“

Kartais Alvidai pasakydavau, kad ji man – kaip sesuo, nes niekada iš jos nesu išgirdęs piktesnio žodžio. Kaip ir mano sesuo. Augau didelėje šeimoje. Buvome penki broliai ir viena sesuo. Su broliais ir pasipykdavome, ir apsižodžiudavome, o su seserimi niekada. Su ja nesu piktesniu žodžiu

persimetęs. Alvida irgi stebindavo savo ramumu. Ir niekada negirdėjau, kad apie kažką blogai atsilieptų.

Kai kalbėdavomės dviese, visada ją vadindavau Alvida, bet kai būdavo daugiau žmonių – tik gerbiama direktore. Nors ji niekada nepabrėždavo, kad ji direktorė, visada ir su visais nuoširdžiai ir paprastai bendraudavo. Ji pažinojo mano šeimą. Ją pažinojo ir mano šeima: ir žmona, ir sūnus. Ją pažinojo ir mūsų bendruomenės nariai, nes Alvida visada juos pakalbindavo, pasidomėdavo, kaip jiems sekasi. Jei ko paprašydavome, visada stengdavosi prašymą išpildyti. Ir visada pasitempusi, nesiskundžianti, visada dėmesinga kitiems. Net neįtariau, kad ji sunkiai serga. Jos mirtis man buvo labai didelis netikėtumas.

Martynas Ervinas Peteraitis

Vilniaus vokiečių bendruomenės pirmininkas

Lučija Bartkienė. Tautinės bendrijas vienija „Duonos šventė“

Su Tautinių bendrijų namų direktore Alvida Gedaminskiene susipažinau renginyje, kuris vyko dabartinėje mūsų būstinėje.

Renginį, skirtą Baku įvykiams, organizavo gruzinų bendruomenė. Tuometinė mūsų bendruomenės pirmininkė Lika Žalakevičienė mus ir supažindino, bet artimiau su Alvida pradėjau bendrauti, kai mūsų bendruomenė Tautinių bendrijų namuose pradėjo organizuoti renginius. Reikėjo pasitarti, o su kuo daugiau, jei ne su direktore?..

Glaudesnis bendradarbiavimas prasidėjo, kai 2005 metais buvau išrinkta „Dačijos“ pirmininke. Ji visada stengėsi palaikyti ryšius su bendruomenėmis. Mes visada su ja

Alvida Gedaminskienė su europarlamentaru Petru Auštrevičiumi.

Nuotr. iš autorės asm. archyvo

Nuotr. iš autorės asm. archyvo

2013 m. lapkričio 24 dienos mitinge.

tardavomės, visas smulkmenas su ja aptardavome. Tada dar nebuvo didžiosios salės, tik pirmame aukšte patalpa, kurioje ir vykdavo renginiai. Tad kartu su ja planuodavome ir kiek žmonių kviesti, ir kaip juos sutalpinti, ir kaip salę papuošti.

Kai vykdavo renginiai, mes visi norėdavome, kad ji ateitų. Ir Alvida visada ateidavo, bet visuose renginiuose ji labai kukliai laikydavosi, sakydama: „Čia jūs namiškiai, jūs čia svarbiausi.“

Po renginio visada aptardavome, kas pavyko, kas labai gerai pasisekė, o ką kituose renginiuose reikėtų kitaip daryti.

Dar tampriau ėmėme bendradarbiauti,

kai kelis mėnesius buvau Tautinių bendrijų tarybos pirmininkė. Alvida man padėjo ir su politikais, ir su žurnalistais bendrauti. Kadangi tuo laiku Lietuvoje įteisino Lietuvos

tautinių bendrijų dieną, teko Seimui pateikti tam reikalingos informacijos, parengti dokumentus. Be abejo, kad neišsivertėme be Alvidos pagalbos. Didelę darbų dalį ji padarė.

Ji palaikė mus ir įvairiuose mitinguose. Prisimenu mums labai svarbų 2013 m. lapkričio 24 dieną – Rytų partnerystės viršūnių susitikimo Vilniuje išvakarėse – bendrijos „Dačija“ organizuotą mitingą, skirtą Moldovos Respublikos integracijai į ES palaikyti. Tą dieną visose ES šalių sostinėse buvo organizuoti panašūs mitingai. Tame renginyje mes visai Lietuvai ir visiems svečiams pasakėme, kad palaikome Moldovos siekius tapti ES nare.

Organizuodami mitingą neapsiėjome be Alvidos pagalbos, juk reikėjo Vilniaus miesto savivaldybei rašyti prašymą leisti organizuoti mitingą, aprašyti, koks tai renginys ir kas jo metu vyks. Mums buvo labai svarbu, kad į minėjamą ateitų ne tik „Dačijos“ bendruomenės nariai, bet ir mūsų draugai tiek iš kitų tautinių bendrijų, tiek ir lietuviai. Ji padėjo paskleisti mums svarbią žinią kitoms tautinėms bendrijoms. Ir pati atėjo į mūsų renginį. Taip pat į mitingą

Nuotr. iš Tautinių bendrijų archyvo

Tautinės bendrijas vienijusi Duonos šventė.

atėjo ir Kultūros ministerijos Tautinių mažumų skyriaus darbuotojai bei profesorius Vladimiras Gražulis. Toks palaikymas mums buvo labai svarbus.

Jai visada pristatydavome savo šalių ambasadorius. Tiek Moldovos Respublikos, tiek Rumunijos. Alvida neretai pajuokaudavo, kad mūsų bendruomenė labai turtinga, nes turime du ambasadorius. Ir ją pažinojo abiejų ambasadų darbuotojai. Kai iš vienos ar kitos šalies atvykdavo meno kolektyvai, su ja

Malonios buvimo kartu akimirkos...

tardavomės dėl koncerto, dėl salės, prašydavome padėti pakviesti į koncertą kitas bendruomenes.

Alvidai buvo svarbu suprasti, kaip tautinės bendruomenės gyvena Lietuvoje, kaip integruojasi į šalies gyvenimą, ragindavo mokytis lietuvių kalbos, skatindavo renginius, kuriuose galėdavo dalyvauti daugelio tautinių bendrijų atstovai. Vienas tokių renginių buvo Duonos šventė.

Dažnai pakalbėdavome apie tradicijas, kuri suvienytų visas tautines bendrijas, kūrimą. Ir vienos diskusijos metu kilo mintis, kad visas tautas vienija duona. Ji svarbi kiekvienai tautai. Toje diskusijoje dalyvavęs politikas Petras Auštrevičius pareiškė: „Aš atnešu alaus, o jūs – duonos.“ Būtent Alvidos pastangomis ta idėja buvo realizuota ir tapo Tautinių bendrijų namų tradicija. Ir nors

alų pakeitė gira, bet prieš kelerius metus užgimusi tradicija sėkmingai gyvuoja.

Duonos šventę organizuojame vasario mėnesį, arčiau šventos Agotos dienos. Jau sausio pabaigoje Alvida visoms bendrijoms apie ją primindavo, paragindavo dalyvauti. Šventėje dalyvaudavo iki 15 tautinių bendruomenių. Ir nors pastaraisiais metais surengti šią gražią šventę su-

Kiek daug renginių surengusi, ji vėliau pasitraukdavo iš kadro...

Nuotr. iš autorės asm. archyvo

Alvida juk ir norėjo visus tokius skirtingus suvienyti...

trukdė pandemija, labai tikimės, kad tradiciją išsaugosime. Juk ši šventė ne tik padeda geriau pažinti kitas bendruomenes, bet ir pačioms bendruomenėms savo šaknis prisiminti. Reikia prisiminti, o neretai ir išsiaiškinti, kokia duona ir kaip kepama tėvynėje, prisiminti su ja susijusius papročius, pasakojimus, dainas. Geriau žinodami savo ir pažindami kitų tautų papročius, lengviau pastebime tai, kas mus vienija. Alvida juk ir norėjo mus, namiškius, tokius skirtingus suvienyti, sudominti, atrasti bendrus sąlyčio taškus per kultūrą,

istoriją, papročius. Alvidos Gedaminskienės dėka Tautinių bendrijų namai tapo pažinimo namais.

Prieš kelerius metus Alvida pradėjo rinkti informaciją apie mūsų organizacijų kūrimosi pradžią. Kalbėjome, kad vertėtų įsteigti tai atspindintį muziejų.

Ilgainiui bendradarbiavimas peraugo į draugystę ir pas Alvidą užsukdavau ne tik patarimo. Būdavo malonu pas ją užbėgti ir puodeliui kavos. Po atostogų pas ją užsukdavau pasidalyti išpūdžiais, paplanuoti būsimus renginius. Malonu būdavo pasikalbėti ir paragauti jos iškeptų pyragėlių su daržovių įdaru. Jų receptą ji buvo sužinojusi dar studijų laikais.

Pakalbėdavome ir apie savo artimuosius. Alvida labai mylėjo savo sūnų. Ne kartą esu ji mačiusi. Aukštas, gražus vyras. Jis Alvidą lydėdavo ir į oficialius renginius, vykstančius Prezidentūroje. Ir anūką jos pažinojau. Jis dar paaugliukas į Tautinių bendrijų namus užbėgdavo, kartais jį Alvida atsivesdavo ir į renginius.

Ji visada pasiteiraudavo apie mūsų šeimas: kaip sekasi mums, mūsų vaikams, kur jie mokosi, kur dirba, ar jau sukūrė šeimą, ar susilaukė vaikučių. Tik neretai tokius pokalbius pertraukdavo telefono skambučiai, užsukantys kitų bendruomenių atstovai. Jos durys visiems buvo atviros, su visais ji mielai bendraudavo, padėdavo, visais rūpindavosi.

Rengdavosi labai elegantiškai. Tik pastaraisiais metais ją teko matyti vilkinčią kelnės. Visada, kiek ją pažinojau, ji vilkėdavo sukneles.

Dažniausiai pastelinės spalvos. Neseniai užtikau Tautinių bendrijų namų dešimtmečio vaizdo įrašą. Tokia graži mūsų Alvida, vilkinti labai elegantišką žalsvą suknelę.

O kai ji susirgo – labai greitai pastebėjau. Nors kaip visada maloni ir rūpestinga, bet mačiau, kad kažkas ne taip. Gunta Rone pasakė, kad ji serga. Alvida niekam nesiskųsdavo dėl savo sveikatos, į bet kokią sveikata susijusį klausimą atsakydavo: „Viskas bus gerai“. Ir mes labai tikėjomės, kad viskas bus gerai. Tik pokalbiuose ji vis dažniau užsimindavo, kad tvarko archyvus.

Ypač giliai atmintyje įstrigo vienas susitikimas – iki jos išėjimo buvo likę vos keli mėnesiai. Užėjau pas ją į kabinetą ir pajutau didžiulį norą ją apkabinti. „Alvida, leiskite man Jus apkabinti“, – paprašiau. Ją apkabinau ir pasakiau: „Alvida, viskas bus gerai“.

Niekada gyvenime nebuvau pajutusi tokio noro, bet tada aš taip norėjau ją apkabinti, palaikyti. Labai džiaugiuosi, kad mano gyvenime buvo toks apkabinimas.

Praėjusių metų spalį rengėmės jos gimtadieniui ir staiga, iki jo likus tik dviem dienoms Ji išėjo...

Praradome talentingą, atsidavusį bendrystei ir mus visus vienijantį žmogų. Jos dėka, mūsų veikla Tautinių bendrijų namuose buvo prasminga ir kūrybinga. Mylima ir gerbiama Alvida, Jūs visada būsite mūsų širdyse.

Lučija Bartkienė

Lietuvos rumunų kultūros bendrijos „Dačija“, jungiančios išeivius iš Moldovos Respublikos ir Rumunijos, pirmininkė

„Iš pradžių buvo net sunku suvokti, kad jos jau nebėra. Atrodo, tik trumpam kažkur išvyko ir netrukus ją vėl matysime, girdėsime visada jos malonų ir ramų balsą, jusime jos gerumą, galėsime kažką paklausti, dėl kažko pasitarti. Ir tik po kurio laiko suvoki, kad trūksta žmogaus, į kurį visada galėdavai

atsiremti, iš kurio galėjai pasimokyti, pasisemti jo patirties. Kiek sykių prašiau jos pasirūpinti savimi, bet ji apie save pagalvojo, kai jau buvo beviltiškai vėlu... Net sunkiai sirgdama ji ėjo į darbą, norėjo būti tarp žmonių ir su žmonėmis, kurie jai pasipaskodavo kiekvieną savo problemą. Ji buvo darboholikė, visiems gera, visus

paguodžianti, visiems reikalinga. Ji visada pirmiausia rūpinosi kitais žmonėmis, o tik paskui savimi. Tokia ji buvo... Geras žmogus, bet sako, ir TEN gerų žmonių reikia...“

*Tautinių mažumų departamento
Ryšių su tautinėmis bendrijomis
skyriaus vedėja Rasa Paliukienė*

Įvertinimo akimirkos

2004 metais Lietuvos Respublikos Prezidentas Alvidai Gedaminskienei įteikė ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžių.

Kultūros ministerijos Garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“ 2015 m. gegužės 25 dieną Vilniaus rotušėje apdovanota tautinių mažumų veikėja, VŠĮ Tautinių bendrijų namai direktorė Alvida Gedaminskienė.

2019 metais Alvidai Gedaminskienei už lietuvių kalbos puoselėjimą, tautinių mažumų kalbinį švietimą, pagalbą įvairių tautybių Lietuvos gyventojams integruojantis į visuomeninį gyvenimą įteiktas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos kartu su Lietuvos mokslų akademija įsteigtas skulptūrėlės „Sraigė“ apdovanojimas.

Alvida Gedaminskienė per skulptūrėlės „Sraigė“ apdovanojimą su Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininku Audriu Antanaičiu.

2021 m. rugsėjo 27 d. už svarų indėlį į viešosios įstaigos Tautinių bendrijų namai veiklą, skatinant tautinių bendrijų kultūrinę ir visuomeninę veiklą, už ilgametį, nenuilstamą darbą ir tautinių mažumų dalyvavimo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo istorinių faktų, kitos su tautinėmis mažumomis susijusios archyvinės medžiagos įamžinimą bei išsaugojimą Alvidai Gedaminskienei įteiktas Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės aukščiausiasis apdovanojimas – Didysis garbės ženklas „Už nuopelnus“.

„Alvida visada priešindavosi bet kokiems apdovanojimams. Jai būdavo sunku priimti, kad apdovanojama ji viena, nes dirbo visi. Visada sakydavo, kad tai – ne jos vienos nuopelnas, bet paskutiniam apdovanojimui, kuris buvo įteiktas likus vos mėnesiui iki jos mirties, ji nebesipriešino“, – sako Tautinių mažumų departamento Ryšių su tautinėmis bendrijomis skyriaus vedėja Rasa Paliukienė.

Dar pabūkim, prisiminkim

LRT laidos „Labas“ stop kadras

Tautinių bendrijų namų dešimtmečio šventė

Nuotr. iš L. Fedosejevos asm. archyv

Laimutės Benešiūnaitės Fedosejevos parodos atidarymas

Nuotr. iš R. Navikaitės asm. archyvo

Su projekto EQUAL dalyviais

Nuotr. iš P. Lavince asm. archyvo

Šventė. 2014 m.

Nuotr. iš E. Paulavičienės asm. archyvo

Visur ir visada ji buvo kartu su tautinėmis bendrijomis

Nuotr. iš gimnazijos archyvo

ISSN 2029-7394

9772029739001

Susitikimas Vilniaus Aleksandro Puškino gimnazijoje